

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 1. helyen polt sor egyszer 30 fill.
 minden következőből 15 filler

Nyitási ára 40 filler

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyenlő
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Jászai főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, október 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Lejebb, lejjebb!
- Minisztertanács.
- Vadászat anarkistákra.
- Halálra kintzett leány.
- Apa és fia.
- Párty püspök zsarolól.
- Andrássy a választól jogról.
- Amiről beszélnek.
- Aradi kabaret.
- A koldus milliomos-flu öngyilkossága.
- Katasztrófa a motoroson.
- Végrehajtás a temetőben.
- Tárca: Királyi vendégek.

Lejebb, lejjebb!

Arad, szeptember 30.

Valamelyik csodamesének részletei közé tartozik az a rejtelmes ut, ahol az ember csak előre, befelé haladhat. Vissza nem vezet az ösvény. Hát ezt az utat tapossa a város, mialatt a póttadó terhét viseli. Csak előre, a száz percent felé haladhat, talán valaha azon is túl; vissza nem juthat attól a ponttól, a hová az idők során érkezett.

Köszönjük meg a sorsnak, hogy az idén megmaradunk a hetvennyolc percentnél. A jövedelmek emelkedtek, a kiadások csökkentek, a város egy fősvényt is megszégyenítő takarékossgát tud felmutatni s ennek az eredménye, hogy a póttadó a régi marad. Kellemes érzés ez nekünk, a kiket minden esztendő októberében az őszi dérral az a tudat is megcsipett, hogy két-három százalékkal több adót fogunk városfejlesztés oltárára juttatni.

Királyi vendégek.

— A spanyol uralkodópár Budapesten. —

(Fővárosi levél.) Hiába tagadni, nincs mit tagadni. Az egész város várja a spanyoloknak ama királyát és a királynak az ő feleségét, meg a velük jövő hidalgókat, lovagokat, udvaroncokat, mindenféle lakájnépükkel egyetemben.

Ahogy az ember az utcákon halad, szembe találkozik szegény néppel és hallja a beszélgetéseket. Az asszony, aki este az ura elé megy a műhelyhez, elmondja, hogy várakozása alatt mit olvasott a krajcáros lapban. Könyv nélkül tudja az egész programot, ami a spanyolok jöveteléről szól, mikor érkeznek, kik fogadják a vasutnál, merre mennek, mit csinálnak az első délután, este, meg aztán a második napon és a harmadik napon, végül pedig, hogy hány órákor utasnak el Isten segédelmével. A mögöttünk jövők ugyanerről a témáról beszélgetnek és az előttünk haladók hasonlóképen. Mi magunk továbbá az újságokból a felől is tudomást szerezhetünk, hogy valamennyi társaságban, nyilvános- és magánösszejövetelen a spanyol királyi pár érkezése és az ő fogadtatásuk és ellátásuk programja foglalkoztatja a gondolkodást. Ezenkívül a hivatalos közleményekből tudjuk, hogy fenn a királyi várlakban hasonló nagy a készülődés. Avagy mondhatnók elenközül: mivelhogy a várban folyó készülődésekről és programtervekről hírt adnak, s miatt terjed lépcsőről lépcsőre, mind alább és alább a várakozás, a szenzáció érdeklődés.

A könnyelmű ember háztartásának sajátságos matematikája, hogy akár keveset keres, akár sokat, a keresetből nem marad sohase egyéb, mint adósság. Könyvet lehetne írni arról a mimikri-elméletéről, a mely szerint a kiadások, az igények, a szükségletek, a szerény visszavonultság, a tomboló jókedv és a duhajság mindig az ember anyagi viszonyaihoz simul, s attól soha el nem tér. Ilyen bohém rendszerű Aradnak, mint városnak költségvetése: akár...ennyivel növekszik meg a város jövedelme, az mindig elköltődik. S ha nincsen, címeiket kell keresni, hogy azt el lehessen költeni.

Nem állítjuk, hogy abban a költségvetésben, a melyet holnap a hármass bizottság elé terjesztenek, ilyen szándék nyilatkoznék meg. Az azonban kétségtelen, hogy a város bevételei jóval nagyobbak, mint a minők ez évre voltak előirányozva s ennek dacára a községi adó a régi marad.

A tanács bizonyára azzal a tetszetős kommentárral proponálja ezt, hogy ezzel a polgárok megterhelhetése „növeltetni nem fog.” Nézzük csak. A város jövedelmei emelkednek, tehát a jövő évre már nagyobb adó lesz — beszédendő. Igaz, hogy ez az adótöbblet nem oszlik el egyformán a város valamennyi polgára között, de lényegében mégis az adóteher megnövekedését jelenti. A tanács tehát nem azzal tartaná fenn a régi állapotot, ha a mai póttadó kulcs megmaradna, hanem igenis az által, ha a kulcsot a megnövekedett bevételek arányában leszállítatná.

De hát ez az, amire nincs, nem lehet eset, ami el nem képzelhető, s a minék bekövetkezte a legendák idejének visszatértét jelentené. Jó időben, a mikor a kiterjedtebb adóteher, s a földéhség által fölvert bérjövödelmek a város bevételeit szaporították, arról lehet még szó, hogy a póttadót ne emeljék, de az adókulcs csökkentése — *es wär zu schön gewesen* . . .

Pedig, ha a város törvényhatóságát az a tudat hatja át, hogy a mai póttadót föllebb szállítani nem lehet se most, se a jövőben, akkor ép a jövőre való gondolkodás intheti, hogy minden lehető módot keressen a hetvennyolctól való visszatérésre. Bizonyos, hogy a város kiadásai a jövőben növekednek s bizonyára nem alaptalan az a jövendőésünk, hogy a bevételek nem fogják azokat párhuzamosan követni. A megnövekedett szükséglet fedezésére sokkal könnyebb a hetvenöt százaléktól visszatérni a hetvenhét-hetvennyolchoz, — mint átlépni a nyolcvan százalékot, amire ma csak rettegéssel gondolhatunk.

Abban tehát, hogy a tanács a hármass bizottság elé az eddigi póttadószállítással lép, nincs semmi örvendetes s nem jelenti kedvező alakulást a város háztartásának. S a hármass bizottságok kötelessége nagyszemű rostára tenni a kiadásokat s minden igyekezetével, még az érzékeny pontokat se kimélve, azon operálni, hogy az eddig túl magasra, szinte könnyelműen fölémelt községi adókulcs leszállítsák.

Összegezve a be nyomásokat, majdnem arra az eredményre jutottunk, hogy a spanyol királyi pár érkezése és itt tartózkodása körül nően van adminisztrálva reklám dolgában.

Ne tessék ezt a meghatározást sa tulságosan elintézni, se meggondolatiannak tartani. Képzöljük például, hogy előzetesen nem közölnek híreket a spanyol királyi pár érkezéséről, sem nem adják tudul a világnak, hogy minő fogadtatás lesz, hogy a királyi pár együtt, mely főnemesek, főhercegnők, udvari és egyéb méltóságok jelennek meg. Ha nem írják le, hogy kik ülnek a kocsikban és milyen sorrendben, hogyha nem tudatják mindenkivel még az elhelyekedés közlése által is, hogy mi az az ünnepi parádé. Elképzelhetjük továbbá a királyi palotájában lévő ünnepélyeket is anélkül, hogy ezek felől részletesen és előre informálják az egész publikumot, kiemelve, hogy kiket mutatnak be az udvarnál, kik kapnak meghívót a bátra, kik az udvari ebédre, meg aztán a gróf Karácsonyiék estélyére.

Mindéz így rendre elképzelhető anélkül, hogy az udvari etikett szabályai szerint rendezendő bevonulás, fogadtatás és valamennyi ünnepély csak egy hajszálnyira is változnék. Hisz a pályaudvar, ahol az üdvözlések lesznek, ép úgy elárják a nagyközönség elől, amelyiknek kíváncsiságát oly rendkívül módon felkeltették, mint ahogy elárják abban az esetben is, ha az illetékeseken kívül senkise szerezne tudomást a nagy eseményről. Hasonlóképen elárják az utakat is és csak kivételesen igazolt egyének juthatnak a katonai kordonon belül.

Az udvari ceremóniák szabályaiból kiki előre megkoncipiálna magának a meghívandók névsorát valamennyi ünnepélyre, a bátra ép úgy, mint a nagyobb és kisebb ebédre, sőt a grófi estélyekre vonatkozólag is. Az a nép, amelyiknek a fantáziája most izgatódik, semmiestre sem lesz ott jelen, hacsak nem érz jelenlétnek magát az által, hogy lesznek ott országgyűlési képviselők és hogy talán akad egy, aki kellestől többet szedve be a jóból, a nép nevében elküldi magát a buffet mellé:

— Pszt! Lakájl! Pezsgőt ide, a teremését a nyugott kipsdaek, na sajnáid. Mi adjuk a civilistát.

Mondom, magának a népek a részvételét eleve lehetetlennek kell konstatalni és a felvonulást, meg az összes ünnepélyek programja betartható az ő előzetes értesítése nélkül is.

Tehát reklám. Mert a népre szükség van. Szükség van rá, hogy ne csak katonák legyenek a pályaudvar környékén és a bevonulás u jain. Szükség van rá, hogy a nép ezrei, tízezei és százezei ott tolongjanak a fegyveres emberek háta mögött, kibállanak, éljenzenek, isszadjanak, elfoglalják az ablakokat, az erkélyeket, a lámpaoszlopokat, a boltok kirakatát, a hátsk fedelét. És lármázzanak és ujjongjanak. És ott legyenek az utak szélén, a mikor a kiválasztottak az ünnepélyekre mennek, meg onnan eltávoznak, amíg beint mulatnak.

És a népet mozgassa meg a reklám. Mert

MINISZTERTANÁCS.

A főrendek a választói jog ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

A választójog kérdése ma a minisztertanácsot is foglalkoztatta. Hir szerint már csak a király jóváhagyása hiányzik, azután a javaslat a képviselőház elé fog kerülni. A főrendek, — hiven ama merev és konzervatív állásponthoz, amelyet eddig minden politikai kérdésben kifejezésre juttattak, előre hirdetik, hogy a választójogi reform ellen küzdeni fognak. De nem mintha keveselnék a reformot. Ellenkezőleg, sokallják azok számát is, akik a pluralitás révén választójoghoz fognak jutni. Ebben az akcióban segítő társuk lesz a néppárt is, amely a párt jövője szempontjából szintén idegenkedik Andrassy javaslatától.

Távirati értesüléseink:

Mi történt a minisztertanácsban?

Wekerle Sándor miniszterelnök budai palotájában ma minisztertanács volt, a melyen többek között a delegációval és a választójogi törvény tervezetével foglalkoztak. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter bemutatta a javaslatot és kijelentette, hogy a közvetett választójogtól nem áll el, hanem ragaszkodik az ösválasztói intézmény inaugurálásához. A javaslatot Andrassy legközelebb a király elé terjeszti jóváhagyás végett.

Egy estilap értesülése szerint a mai minisztertanácsnak a magyar politikai helyzet jövő alakulása a messze kiható és fontos szerepe van. A kormánynek, melynek gondját most az általános választói jog s a delegáció kérdései tetézik meg, sürgősen döntenie kell a bankkérdésben.

Az állásfoglalást az osztrák-magyar bank felszólítása tette szükségessé, amelynek vezetősége közölte Wekerle Sándor pénzügyminiszterrel, hogy semmi körülmények között nem akar tovább bizonyta-

lanságban maradni s záros határidőn belül határozott nyilatkozatot kért arra a kérdésre, meghosszabbítják-e szabadalmát vagy a magyar kormány önálló bankot akar-e létesíteni?

Ezzel van összefüggésben a fuzió kérdése, melyet februárra akar a kormány meggesinálni, a katonai kérdések sima megoldása s ezzel az egész politikai helyzet. A kormányban a közös bank hívei vannak túlsúlyban, akik gazdasági okokkal magyarázzák álláspontjukat. De az ország hangulatára való tekintettel a politikai egyen-súly érdekében kénytelenek deferálni a közvéleménynek.

Ezek után a pénzügyminiszterre nem várható más feladat, mint megkeresni az önálló bank felállítására a legsimább módot. Amint értesülünk, Wekerle már meg is találta a formulát és tervéhez a kormány tagjai is hozzájárultak.

Wekerlet a király ma délelőtt tizenegy órakor külön kihallgatáson fogadta. Az audiencia egy óra hosszáig tartott.

A főrendek a választójogi reform ellen.

A pluralis választójog valósággal lázba ejtette a politikusokat. A klubok tegnap óta megnépesedtek és élénk volt ma a Kossuth Lajos utcai politikai korszó is, mert a spanyol király látogatása a képviselőház számos tagját Budapestre hozta, de sehol nem beszéltek másról, mint a választói reformról. Egyelőre nem nagyon barátságos fogadtatásban részesül a pluralitás. A leghevesebben ellenzi a néppárt, mert szerinte legtöbbet az erősen terjedő keresztény-szociálista mozgalomnak ártana.

Új szempontot vitt a vitába egy ismert nevű főrend, aki arra figyelmeztette a képviselőket, hogy ha a képviselőházban keresztül is megy a javaslat, egyáltalában nem bizonyos, mi lesz a sorsa a főrendházban.

— Reakcionáriusnak találjátok talán? — kérdezték a képviselők.

— Ellenkezőleg; a főrendház számos tagja sokalja a jogkiterjesztés mértékét és

épen ebből a szempontból számíthat nálunk ellenzékre Andrassy javaslata.

Andrassy egyébként Hadik János gróf belügyi államtitkárral ma este a függetlenségi pártkörben járt, hogy a párt tagjainak hangulatát a választói jogot illetőleg tanulmányozza.

Vadászat anarkistákra.

Mindenki gyanus.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

A detektívek hetek óta anarkista vadászatban vannak, ellepik a pályaudvarokat, hajóállomásokat, szállodák portásai-kásai és akinek nem magyaros, tehát idegen és ennek következtében gyanus a modora, azt előállítják, igazoltatják, félnapokon és egész éjszakákon a rendőrségen tartják. Az idegenek dühöngenek, boszankodnak, sőt sirnak is és elmondják: csak kerüljek haza, majd az otthoni sajtónak elmondom, ki menjen Budapestre.

A közönség pedig azzal mulat, hogy besug és beugratja, felülteti a rendőrséget, vagy boszut áll valamelyik haragján. Hogy mi történik most Budapesten, milyen szelvilág lett ottan, arról a következőket jelenti fővárosi tudósítónk.

Azokon az anarkistákon kívül, akiket a lapok már megírtak és akik épen annyira anarkisták, mint a legjámborabb udvari méltóság, egész sereg embert fogdostak össze és igazoltak.

A szálodaszobákból, sőt magánlakásokból is előkerítik az idegeneket.

Igy többek között egy Thököly uti szállodából behozták egy orosz katonatisztet, aki valahol Port-Artur körül veszítette el a balkegyét és ha karja nincsen, van pénze és szabadsága, e jött megnézni, hogyan vonul itt be egy király. És az ember a detektíveknek gyanus volt. Behozták. Reggelre készülték el az igazolásával. Akkor a katonatiszt panaszt emelt az orosz főkonstulnál és elutazott Budapestről. Már nem volt kíváncsi a királyváró Budapestre.

egyik uralkodó a másikat csak úgy ünnepelel teljesen, hogyha nemcsak katonáival és hűbérjaival, a választottak előkezdéivel ünnepelel, hanem a néppel is. A népek a látványtól állig jut annyira, mint amennyit egy mozgóképszínházban tolongás nélkül kaphat, de a képszerűségről való híradások az ő megfigyelésük jelennek ingyenes szemléldékre és a népre a legkönyebben kapható. Hosszávra perze egyenemey más körülményt is, ami hatást gyakorol a közlekedésre, hogy hátha különös szórakozás lesz és elevenen látja az egészet (tudniillik a felvonulást), a nagy kiváltságosok összességét, az idegen királyi pár: a dámmakkal és urakkal, akik a király asztalánál nagy kánálal esznek s akiknek soha sincs gondjuk arra, hogy lesz e miből ebédet főzni holnap.

A népre szükség van nemcsak akkor, amikor a királyok hercebe indulnak egymás ellen, hanem akkor is, amikor barátai ölélsére sietnek egymáshoz.

A város gazdagabb lett. Vidéki kurtiókból és külföldi mutatónhelyekről eljöttek a reprezentáló urak, akiknek nagy címjeik, tisztiségeik, rangjuk és ceremóniás állásuk van. E hovák családjukat is, az udvarképes dámmakat és bemutatandó kisasszonyokat. Bicsukott kastélyok kinyitnak. Párisból, Bécsből mindennap érkeznek a ruhák. A nagy cégeknek is, melyek közveszik a nires divatokat, éjjel-nappal dolgoznak. Az antik ékszerek előkerülnek. A díszmagyar ruhákat poroják, a csizmákat próbálgatják. Másodrendű szállodákba is kerülnek

nagynevű vidéki urak. A kaszinókban hajnalig világozás van.

As udvari ünnepek szeretik ezt a gazdaságot, a szolgalmasságot és élénkséget. Megismerheted mindenkiről, akivel találkozol, hogy van e megjelenési joga az ünnepeken, vagy nincs. Kérdeni azonban nem szabad. Az illetőséghez tartozik tudni és a legnagyobb illetőség olvasvalaktól kérdezeni, hogy: felmegy e a Varba? aki még fővárosi bizottsági tagnak se tudja megválaszolni magát és a kerületi banketteken se mondhatott felhőszót. Aki nem születik bele, annak külön képességekre van szüksége még iskolaszéki tagság elnyeréséhez is. Ebben szemhunyorítás nélkül kel fel fizetés nélkül a vendégtől asztal mellől, bevégezve ebédjét, egy ur és úgy tud tova menni, hogy a pincérek nem merik megzavarni, ennek legalább is képviselői mandátuma révén belépési joga van a nagyobb udvari bába.

Ilyenkor lehet leginkább tapasztalni, hogy mi az a kiváltságos állapot. Nem a kereskedő, nem a népet nevelő és az ifjúságot oktató tanár, nem a vívmányokért kutató mérnök, tudós, nem is esetleg a művész, ki: egész nemzedék tanul és az író, akinek munkájában győzőrködik és eszméiből lelkesedést merít. A kiváltságos állapot ilyenkor egészen más. Bizonyos rangokhoz, szüléssel, vagy szerzett kvalifikációkhoz van köze, amelyek esetleg társulhatnak másokkal, de az ímént felsoroltak önmagukban a rangok nélkül nem adnak jogcímet. Ezek is bizony a néphez tartoznak és csak távolról vehetnek részt a nagy ceremóni-

ákban, amelyek sárkörülek, tudniillik a hivatalos tudósításokat olvashatják. (De ezt astán akár inguj, ravsikőve tehetik és tomasz virsilit ehatnek hozzá, amíg a menü különös nevű pontjait sillabizálják.)

Valahogy azonban ne tessék elkeseredni miatt. Udvarképes dámmától hallottam, hogy azt mondja:

— Nem szeretem az ilyen örszetoborzásokat. Ott a nagyobb rangú borzasztó kegyetlenül lenéz a kisebb rangut.

Igaza van. És hogy mindenki pontosan tudhassa, hogy kit kell lenéznie, a legfinomabb megkülönböztetésekkel, a rangok sorrendjében helyezik el őket.

Van, akit maga a király megszólít. Más csak a főherceg. Van olyan rend, hogy a férjet megszólítja egy főhercegnő, de az asszony kisebb rendű s az egyáltalán meg nem szólítandók közé van elhelyezve. Viszont lehetséges, hogy az asszony kerül előbbre s a férjnek csak olyan fokozatu elbánás jut, mintegy hadnagynak. És igen nagyon sok díszes polgári méltóság van nálunk, amelyek az udvari etikett szerint nem számítódik többbe a megjelenés esetében sem, mint egy hadnagynak a csillaga.

S ezért a jőért néhány álmatlan éjszakát kell elszívni a trémázás izalmával, míg a végén feledsz, hogy nem volt érdemes.

Amiképen a rendkívül és kiváltságos dolgok elképzelése általában mindig szebb a valóságnál.

Röggelre valaki besugta a rendőrségnek, hogy nagyon gyanús külsejű fiatalember lakik tegnap óta a Bulyovszky-utcában. A detektívek behatoltak, volt nála okmány anyja, hogy egész hadsereget lehetett volna vele igazolni, azért estig tartott, amíg megállapították, hogy *Fischt* nevű artista. A fiatalember, aki már bejárta az egész világot, sirt dühben és a rajta esett szegénység miatt kijelentette, hogy utazik.

Azt is besugták, hogy a Kenyérmező utcában egy mérnök dinamitot rejtget. Halál sápadtan mentek el a detektívek. A mérnök budapesti ember, mulatságos oldalról fogta föl a zaklatást és tanukkal igazolta, hogy ő becsületes ember. Nehéz volt igazolni azt, mert találtak nála két dinamitpatront. Az apjának ugyanis Breznóbányán bányavállalata van. A robbanó patronokat elkobozták, a mérnököt szabadon engedték.

A Dob-utcában valaki talált egy antimilitarista felhívást. Behozta a rendőrségre. A rendőrség pedig keresi azt, aki elvezette a felhívást.

A Teleky-téren is anarkistát hajszoltak. Egy uri külsejű ember munkásruhát és nadrágot vett egy ócskásnál. Az ócskásnak csak később jutott eszébe, hogy ez gyanús és eladta a főkapitányságra. Most szegények, mit lehetnek egyebet, a munkásruha vásárlóját is keresik. É: így folytatni lehetne ezt a listát addig, míg a spanyol király legjobb egészségében elutazik.

Divatlevél.

*

Paris, szeptember 29.

Szeptember vége felé a párisi előkelő világ hátat fordít Trouvillenak és vadászni megy vagy a maga falusi birtokára, vagy a barátaihoz. Átutazóban egy pár napig időznek a fővárosban is, hogy bejárnak a boltokat és megrendeljenek egy sereg új ruhát, mert az őszi látogatások alkalmával óriási fényt fejtenek ki az öltözködésben. A kastélyokban szüntelenül jönnek-mennek a vendégek és igazán sok az olyan szép asszony, aki a szépséget éppen az öltözködésnek köszönheti.

A délelőtti ruhát leginkább világos voálból varrják, vagy finom szerzából, kerek rakott aljjal. Az egyenes hajtásokba rakott szoknyához, mely szelvényt gypotszövetből készül, mosóblúz viselnek a szelvényt színeiben.

Drécoll, a ml művészünk, a multkor kiállított egy őszi ruhát, melynek rendkívül izléses volt a formája. A szövetje fehér voál volt, ferdén kockázva élénk kékekkel. A szoknya oldalvarrásainál három, a tébbinél egy rakott ráncsal.

Hredeti volt a blúz, a hozzá vágott bő ujjakkal, melyek mintha a magas övből kerültek volna ki. A kis négyzetű nyakkivágást részint csik szegélyezte a szoknya voáljából, salátazöld szegélyvarrással, ez folytatódott az övig és megismétlődött a nyaktól a felső ujjon végig a könyökig.

Egy gyönyörű ampirruha szürke csillogású lilából és ezüst színből készült. A szoknya szövete lágy selyem kasmír és majdnem egészen egyenes vonalban esik a deréktól a földig, ahol aztán hosszú, kígyószzerű szálban folytatódik. A rövid derék keskenyen plisséz siffon; az ujjá hezavágtatt és fent nagyon bő, lent pedig nagyon szűk. Ez az új háromszögforma, melyet Plaquin teremtett meg és amelynek szűk recsacsipke alsóujj a folytatása. Az eredeti alakú kivágást keskeny csik veszi körül egyiptomi ezüst himszéssel és ez díszíti a közelét és övet is. Az ujjon a nyaktól a könyökig egy sor apró, sűrűn egymás mellé illesztett ezüst gomb van, egy sphinx domborművű alakjával.

Mindinkább szokásá válik nálunk a férfinyeregben való lovaglás. Belátták ugyanis, hogy ez így

nem csak sokkal kényelmesebb, hanem nagyobb biztonsággal lehet megülni a lovat. Az ilyen lovaglásra szolgáló ruha rendkívül célszerű.

Pongyolának még mindig a kimóna járja, de természetesen csak a hálószobában belül. Még a koral látogatót sem illik kimónóban fogadni.

Halálra kinzott leány.

Emberélet egy bögre zsir miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 30

A trencsénmegyei *Illava* községéből borzalmas gonoszított hírért jelentik. Még augusztus 3-án történt, hogy a Vág folyóból holtan fogták ki Szikora Franciska cselédleányt, aki *Haás* Lujza illavai asszonynál szolgált. A vizsgálat akkor öngyilkosságot állapított meg s a halottat boncolás után eltemették. A nép közt azonban az a hír terjedt el, hogy a leányt meggyilkolták, amire az illavai csendőrség — mint tudósítónk jelenti, — ismét nyomozni kezdett s kiderítette, hogy gyilkosság történt.

A cselédleányra július 30-án este rá támadt az asszonya, *Haás* Lujza és ráfogta, hogy ellopott egy bögre zsirt. Ezért azután ütegelni kezdte. A leány, aki éppen libát tömött, megsokalva a verést, föl ugrott s lefogta a dühös asszony kezét. *Haás* Lujza erre segítségért kiabált. Oda is rohant a nála látogatóban levő *Preis* Nándor kolozsvári tanuló. Ez a tizenöt éves fiú egy darab fát kapott föl és ütni kezdte a cselédet, aki most már futásnak eredt. A fiú a kertben utolérte és tovább verte, úgy hogy a leány eszméletlenül összeesett.

Késő este tért magához. Akkor bevászorgott a házba, hogy összeszedje a holmiját, mert most már nem akart ott maradni az asszonyánál egy percig sem. *Haás*né a mint meglátta, megint ütni kezdte. A leány az utcára akart futni, de a fiatal *Preis* Nándor utját állta, bezárta az ajtót s a sikoltozó leányt megint addig ütötte-verte, a míg össze nem esett. Ekkor azután megijedt *Haás*né és *Preis* Nándor is. Azt hitték, hogy agyonütötték a leányt, mert ahogy sem bírták eszméletre téríteni.

Az volt most már legfőbb gondjuk, hogy a leányt eltüntessék. Még aznap éjjel fölbérelték a velük szemben lakó *Oprsal* Antal csizm diát, hogy a leányt vigye el a Vág hidjára és dobja bele a vízbe. A csizmadia egy zsákban el is cipelte a még mindig eszméletlen leányt. Halottnak hitte ő is eleinte, de a boncolás adatai azt bizonyítják, hogy mielőtt a folyóba dobta, észrevette, hogy a leány még él. Az állatias ember erre *bekötötte a leány orrát és száját, azután beledobta a folyóba.*

A nyomozás adatai alapján a minap *Haás* Lujzát és *Oprsal* Antalt letartóztatták. A csendőrség értesítésére Kolozsváron elfogták és *Puhóra* kísérték a fiatal *Preis* Nándort is. Mind a hárman a trencsén királyi ügyészség börtönében ülnek vizsgálati fogságban. Eleinte makacsul tagadták tettüket, de most már kezdenek megtörni a bizonyítékok sulya alatt. *Haás* Lujza férje, aki idegbajos ember volt, ezelőtt tíz esztendővel nyomtalanul eltűnt. A csendőrség most a férj eltűnése dolgában is megindította a nyomozást.

Apa és fia.

Tragikus végű civódás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30

Az apa és fiú viszálkodásának egy szomorú esete történt Ujszentanna községben. Egy jómódu birtokos meghasonlásban élt fiával, mert az iszákos öreg embernek nem tetszett fia szorgalmas, józan életmódja. Gyakran volt civódás közöttük, amikor a fiú szemrehányást tett atyjának a mértéktelen ital élvezetért.

Tegnap újból szóváltás támadt közöttük s az öreg kést emelt a fiára, mire az önvédelemből egy súlyos fadarabbal olyat ütött atyja fejére, hogy az öreg hanyattvágódott. Estében az ágy széléhez ütdött, de oly szerencsétlenül, hogy a nyakcsigolyáját törte s most a halállal vívdik.

Müller József egyik legtehetősebb birtokosa Ujszentanna községnek. Az öreg sváb fiatal éveiben szorgalmasan dolgozott és tekintélyes vagyont gyűjtött össze, mióta azonban felesége meghalt, ivásnak adta a fejét és csaknem nepona részegen tért haza a korcsmából. Ilyenkor nagy botrányokat szokott otthon rendezni s emiatt gyakran heves összeűzés támadt közte és a fia között. Az öreg *Müller* feleségének halála még jobban kiélesítette az ellentéteket, mert az asszony vagyonának felosztása körül is összevesztek.

Tegnap délután hat óra tájban az ifjabb *Müller* az udvaron foglalatkoskodott, egy koscsit igazított össze, amelyen másnap a kukoricatörséshez akart menni. Az öreg, aki fiával s ennek családjával egy házban, de külön lakásban lakik, esuttal is berugva jött haza és valami felett civélni kezdett fiával, amit keményen összeűszidott. A fiuban *forrt a mérég*, de nem bántotta édesapját, aki pedig a legválogatottabb gorombaságokkal illette.

Mikor így kidühöngte magát az öreg, be akart menni a lakásába, de amint a nyitott pinceajtó mellett ment el, megbottlott és beleesett a pincébe. A megbántott fiú nem ment apja segítségére, úgy hogy az idősb *Müller* csak nehezen tudott feltápáskodni, de az ijedségen kívül csodálatosképen semmi baja sem esett. Összeszedte magát és hamar vacsorázni. A vacsorát az öreg együtt szokta elkölteni a fia családjával, de az ifjabb *Müllert* anyjára fellngerelte atyja előbbi viselkedése, hogy nem ment be vacsorázni, hanem lefeküdt.

Az öreg svábot nagyon bántotta, hogy fia nem eszik együtt vele. Bement hozzá és bőszülten rákiáltott:

— Azonnal takarodjál ki a házamból.

Az ifjabb *Müller* felelt és kijelentette, hogy az öregből ugyanis csak a bor beszélt, hagyja őt békén. Az öreg erre éktelen dűbe gurult, kést rántott és fiára támadt.

— *Agyonszurlak, kutya*, — mondotta vérbenforgó szemekkel.

A megtámadott fiú védelemre egy épen a keze ügyébe eső mángorló hengert kapott fel és ráütött az apja karjára, hogy kislése kezéből a kést. Az öreg azonban erősen tartotta a bicskát, nem ejtette le s *másodszor is felé akart szurni*. É: ismét lesújtott a nehéz fahengerrel és a szuráshoz épen előrehajló apját *főbe találta*.

Az öreg a súlyos ütés következtében megtántorodott, hanyatt esett és erősen neki vágódott az ágy élének, úgy, hogy nyakcsigolyatörést szenvedett s most élet és halál között lebeg.

A csendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy az ifjabb Müller nem oka a balesetnek, mert önvédelemből emelt kezét atyja ellen.

Párvy püspök zsarolói.

Bűnügyi főtárgyalás a budapesti törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, szeptember 30.

A budapesti büntető törvényszék Sárkány Lajos táblabíró elnöklete alatt ma kezdte el annak a bűnpörnek a tárgyalását, amelyet Párvy Sándor dr. szepesi püspök zsarolás és hamis eskü büntette miatt indított Kovács Klótild és társai, Bodor Gézáné, Dán Anna, Csekme Emma és özvegy Viskiné ellen. Az ügy előzményei ismereteseek. A vádlottak Párvy püspökre ráfogják, hogy Hegedüs Saroltával olyan illetlen módon viselkedett, amely állásával össze nem egyeztethető, hogy egy aranyláncát elvette és azt csak tanuk nélkül akarta neki visszaadni. A „B. N.” annak idején megírta ezeket a dolgokat és ennek folytán az egész, nagy feltűnést keltett ügy a nyilvánosság elé került. Perek keletkeztek, amelyek azonban a püspök javára dőltek el, dacára annak, hogy a vádlottak — tanu minőségben — a polgári per folyamán a püspök ellen vallottak. A püspök erre zsarolás és hamis eskü büntette címén bűnpört indított a fentnevezettek ellen, amelynek főtárgyalása ma kezdődött. A vádhatóságot Balázs Elemér dr. kir. ügyész képviseli, a vádlottak védelme Fényes Samu dr., Admets Géza dr. és Tarján Mihály dr. kezébe van bízva.

A tárgyalást, amelyre 52 tanú van beidévezve és amely előre láthatólag több napig fog tartani, reggel 9 órakor nyitotta meg az elnök. Kihallgatják a vádlottakat, majd pedig megállapítják a tárgyalás menetét. A mai délelőtti tárgyalást teljesen ki fogja tölteni a vádlottak kihallgatása. Az elsőrendű vádlottat, Kovács Klótildot két órán át kísérli, akik a hisztériásnak, sőt mondhatni, megzavartnak címéjűnek lázó nő mindegyik mondatát lelik, mert féltnek, hogy megfélemezik megírót. Az elnök, mielőtt Kovács Klótild kihallgatásához fogna, figyelmezteti a vádlottat: azokra a fegyelmi büntetésekre, amelyekkel sújtható, ha illetlenül viselkedné. Ezután felszólítja, hogy mondja el az esetet.

Látogatás a püspöknél.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdi az elnök.

Vádlott: Nem! Nem vagyok bűnös.

— Hát mondja el, amit tud!

Kovács Klótild elmondja, hogy 1902-ben levelet írt Plathynek, hogy házvezetőnő akar lenni, mert megunta így az életet és csak arra kérte a plébánost, hogy ne részesüljön nála olyan bánásmódban, mint egy cseléd és hogy legyen neki segítségére abban, hogy fiát papnak nevelje. Ő elment erre az újpesti plébánoshoz, aki neki régi, jó ismerőse és elmondta neki az esetet, elmondta azt is, hogy Plathy késznek nyilatkozott kérésre teljesítésére. Az újpesti plébános tanácsára jött létre közte és Plathy között a 24000 koronás egyezség. Ezután szíves megerőltetéssel mondja el az ügy előzményeit, kezdve attól a naptól, amelyen Hatata nevű plébánosnál elment és egészen a

vádlottak padjára került. Elbeszélése közben mindenféle részletekre kitér, elmondja, hogy Párvy például Zichy Leona grófnő néven bírt a céllal, hogy a Császárfürdő telefonjához jöjjön és vele beszéljen. Neki csak az volt a célja, hogy állását, amelyből ki akarták tűnni, mindenáron megterítse. Elhatározta, hogy mindenáron be kell fog a püspökkel. Vádlott társával elindult hát a Császárfürdőbe. A vilámszen találkoztak Udvary Ferenc országgyűlési képviselővel. Vallomása közben folyton gyanúsítgat és olyan kifejezéseket ad egyének szájába, amelyekért az elnök háromszori rendszabás után három napl magánzárkára ítéli.

— Én akkor nem védekezhetem!

Elnök: Védekezhetik, de gyanúsítgatni nem engedek. Maga csak azt mondja el, amit látott! Mégis csak borzasztó, mit enged meg magának egy ilyen vádlott! Ne gyaláskodjék!

— Kérem, ez az egész per egy gyalázatoság és ha én nem védekezhetem, akkor inkább nem is beszélek. Ezután elmondja a Párvyról történt állítólagos látogatás történetét. Levelekre hivatkozik, amelyeket azonban elégetett állítólag azért, hogy a vizsgálóbíró ne tekintessen bele az ő intimabb dolgaiba. Az elbeszélés további folyamán leírja a lakást, a szobát, amelyben Párvy püspök őt a dívánon ülve fogadta és elmondja a beszélgetést, amely közte és a püspök között lefolyt.

— Maga volt az első, aki a püspökkel beszélgetést kezdett?

— Igen.

— Maga említtette a 24.000 koronát?

— Igen, s erre a püspök kijelentette, hogy ki fognak eléghetni, hiszen még a cselédnek is kiadják az őt megillető részt.

A medallion.

Elnök: Beszéljen most az ékszerőről!

Vádlott erre a legapróbb részletességgel mondja el az idevágó adatokat. Az elnök kérdésére leírja a medalliont, amely azon az aranylánccon lógott, amelyet Párvy állítólag elvett.

— Mikor a püspökhez mentek, hol volt az az ékszer?

— A Hegedüs Sarolta nyakán.

— Hogy fogadta a püspök?

— Azt hiszem állott!

— Azelőtt azt mondták, hogy ült.

— Már nem emlékezem biztosan, de azt tudom, hogy mikor a láncot levette a nyakáról, akkor ült.

— Hát hogy is volt az a levétel?

Kovács Klótild erre elmondja a dolgot. A lánc el is szakadt és erre a püspök magához vette a láncot. „Én annyira terrorizálva vagyok, — mondja a vádlott, — hogy már el sem merem mondani, miket beszélgettek, hogy célozgatott Hegedüs Sarolta arra, hogy lehel pénz kell!” A püspök azonban megígérte, hogy a láncot megcseréltatja, mire Hegedüs kokettálni kezdett a püspökkel. Lábat a püspök elébe tette, megéskedett, a püspök persze reagált. Elmondja még azt is, hogy az ajtó belőlről el volt zárva és ő — a vádlott — nyitotta fel az ajtót. A mikor eltavaztak, a lépcsőn őrjárat színe játszódtatott a vádlott, Csekme Emma és Hegedüs Sarolta között.

— Hová került az ékszer?

— A püspök zsebébe.

— É. senki sem akadályozta ezt meg?

— Nem, azt hiszem, hogy Hegedüs kérte vissza az ékszert.

— Egyéb illetlenséget nem követett el a püspök?

— Nem köze esett el illetlenséget, sőt ellenkezőleg, én Hegedüs Sarolta részéről kihívásnak tekintetem az egész dolgot.

Az elnök erre felszólítja mindazokat az ellentmondásokat, amelyek márciusban eskü alatt tett vallomása és a mai elbeszélése között felmerültek.

Az elnök ezután tíz percet felfüggeszti a tárgyalást.

Kimélte a püspököt.

Szünet után folytatják Kovács Klótild kihallgatását a keresztre vonatkozólag, amely állítólag a medallionban volt.

Elnök: Első kihallgatásakor azt mondták, hogy Csekme Emma egy erdélyi mégnástól kapta az ékszert.

Vádlott: Isgatottságomban mondhattam csak.

— Hogyan lehetséges az, hogy a rágalmazási perben azt állítják, hogy ön egyáltalában nem ismeri Párvy püspököt?

Erre a kérdésre vádlott kitérően válaszolt. Elmondja többek között, hogy Plathyt ő egy más egyhásmegyébe akarta elhelyeztetni, de az ügyész félbeszakítja és kéri, hogy a feltett kérdésre feleljen.

— Azért állítottam, hogy nem ismerem, mert ügyvédem, Eötvös Károly, azt tanácsolta nekem, hogy ne kompromittáljam magam azzal, hogy más név alatt járultam elője. Ezután megint hosszasan és mindenfélét összebeszél, ami azonban a feltett kérdéssel semmi összefüggésben nincsen.

— Hogy van az, hogy a hosszú idővel per alatt sohasem hivatkozott arra a jelenetre, amely Hegedüs Sarolta és Párvy püspök között lejátszódott?

— Engem ebben az ügyben soha ki nem hallgattak, de elmondottam azt Majláth püspöknek!

— Ne hivatkozzék már megint másra!

— Hát kire hivatkozom? Kire? Csak olyanra, akivel beszéltem!

— Mikor Eötvösnél elvesztette a part, Ladányira bista az újabb per vitelét. Miért nem hivatkozott itt a Párvy ismerettségére? Különben Bodor Gézáné azt állítja, hogy félt magától, annyira hatalmaskodott fölöttele!

— Az nem igaz! Én nem is vagyok vele jóban!

— Azt állítja ő, hogy maga biztatta őt fel a hamis tanuzására!

— Nem, az nem igaz! Én nem biztattam senkit fel!

Ezután az elnök a vádlottat a püspök elleni zsarolás ügyre vonatkozólag hallgatta ki.

Elnök: Mi igaz abból, hogy ön 1905. évtől kezdve leveleiben állandóan botrányral fenyegette meg a püspököt, ha nem fizet harmincezer koronát?

A vádlott ezt tagadja.

Elnök: Váltóhamkításért Bécsben letartóztatták?

Vádlott: Igen, de felmentettek.

Elnök: Hogy jön ön ahhoz, hogy Hegedüs Sarolta nevében ön indított a püspök ellen perit?

Vádlott: A kereszter nem én írtam.

Elnök: De hiszen ez az Ön írása és másnap már több felvidéki lap közzölte a kereszteret.

Vádlott: Igen, mert gyűlölték a püspököt.

Elnök: Perre, a pánszlávok.

Ezután az elnök felhívására Kovács Klótild elmondja, hogy ő jogosan viseli a Krammné nevet, mert Krammal 1896. január harmadikán esküdt meg. Az esküvő titokban történt az anyakönyvvezető előtt. A házassági tanukra, akik a házasságkötésnél szerepeltek, nem tud hivatkozni.

Most azoknak a leveleknek felolvasására került a sor, amelyeket Kovács Klótild a püspöknek írt.

Az ügyész azt indítványozta, hogy a levelet ráról ülésben olvassák fel, amit a bíróság a közérkölcsekre való tekintettel el is rendelt.

Eután az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

Megverték a bánhelyettest.

Botrány Zágráb főterén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Kinos botrány történt Zágráb egyik legforgalmasabb utcáján, ahol egy jogász *teljesen insultálta Crukovics bánhelyettest*. Az incidensnek igen sok nézője volt, de senki sem lépett közbe a bánhelyettes védelmére.

A feltűnést keltő botrányról zágrábi tudósításunk nyomán a következőkben számolunk be:

Délután négy órakor Crukovics bánhelyettes lakásáról éppen hivatalába indult. Amikor a báni palota elé ért, hirtelen egy fiatal ember lépett melléje és a meglepett bánhelyettest a szavakkal illette:

— *Te gazember, te csirkefogó. Te nem vagy bánhelyettes, hanem egy községes gazember.*

A bánhelyettes halálra sápadt a váratlan insultusra, de ekkor a vakmerő fiatal ember hirtelen kirántotta a bánhelyettes kezéből a botot, eldobta és a bánhelyettest teljes erővel *kétszer arcul ütötte*. Amel, miat aki jól végezte dolgát, eltávozott. ;

Az izgalmas jelenetnek számos szemtanúja volt, akik mosdatlanul szemléltek a bánhelyettest ért támadást.

A rendőrség megállapította, hogy a támadó fiatal embert Jurisa Józsefnek hívják, egyetemi hallgató és a zágrábi diákifjúság vezére. Jurisa boszúból követte el az insultust, mert amiért az elmúlt szombaton a báni palota előtt a bán ellen gúnydalokat énekelt, tizennégy napi fogságra ítélték.

Crukovics bánhelyettes ma este Budapestre utazott, ahol Wakeris miniszterelnöknek holnap jelentést fog tenni az esetről.

SPORT.

Küzdelem a bajnokságért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Október hó 4-én délután 1/2 órakor az Aradi Athletikai Klub Török Gábor utcai sporttelepén a magyar labdarúgó szövetség által szervezett körületi bajnokság két helybéli riválsa: az „Aradi Ath. Klub” és az aradi „Posta és Táviráda Tiszviselők Sport Egyesület”-ének futballi csapata veszi fel a küzdelmet, mely az idei mérkőzések egyik legérdekesebbjének ígérkezik.

Mindkét fél legjobb embereit állítja sorompóba, mivel ezen mérkőzés döntő fontossággal bír a bajnokság helyezésekben.

A bajnoki csapat az ez év őszén s a jövő év tavaszán tartandó mérkőzések összeredményéből kerül ki s így mindkét csapatnak a győzelem kivívásáért erős küzdelmet kell kifejtenie, mivel mindkét fél ezen mérkőzéssel igyekszik magának a vezetést megőrizni.

A bajnoki mérkőzést megelőzőleg a II.ik csapatok játszanak.

Az Aradi Athletikai Klub a bajnokságra a következő csapatot állította ki: Gárdos—Lénykey, Bocskor—Bodros, Káros, Murády—Petur, Langyos, Angyal, Vasas, Farkó.

Helyárak a rendesek.

Andrássy a választói jogról.

Nyilatkozott a függetlenségi pártban. — A reform hiteles részletei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 30.

Ma hangzott el az első hivatalos nyilatkozat a választójog reformjáról. Hónapokig izgatta a közvéleményt az a titokzatosság, amelylyel e nagyfontosságú kérdést a belügyminiszterium műhelyében kezelték, míg a közelmúlt napokban a szocialdemokrata párt orgánuma, a Népszava tiltott u'on megszerzett és nyilvánosságra hozott egyes adatokat a készülő nagy reformról.

De ezen adatoknál is nagyobb jelentőségű az a beszéd, amelyet Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma este a függetlenségi pártban mondott. A miniszter behatóan ismertette a választójogi reform alapelveit és különösen kiemelte ama szempontokat, amelyeknek megvédése a javaslat alkotásánál vezérelte.

Budapesti tudósítónk jelenti:

Népjogok kiterjesztése.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kíséretében ma este megjelent a függetlenségi párt körhelyiségében. A minisztert a párt jelenlevő tagjai — mintegy ötvenen — lelkes éljenzéssel fogadták.

Kossuth Ferenc bejelentette, hogy a belügyminiszter barátságos eszmecsere során hajlandó a választói reformról a párt tagjait informálni. Az ő álláspontja az, hogy a választási törvényt meg kell alkotni, még pedig olyképen, hogy a reform alapelveit a népjogok kiterjesztésének eszméje szolgáljon, másrészt a leggondosabb figyelemmel kell lenni arra, hogy a *magyarság fölénye és az intelligencia uralma továbbra is biztosíttassék*. Kéri a belügyminisztert, nyilatkozzék a reformról.

Andrássy nyilatkozata.

A képviselők mindnyájan Andrássy köré csoportosultak és nagy figyelemmel hallgatták a belügyminiszter fejtegetéseit.

Andrássy hosszabb ideig tartó beszélgetés során kijelentette, hogy másfél év óta foglalkozik a reform kérdésével, tanulmányozta a különböző választási rendszereket és különösen tekintetbe véve azoknak a speciális magyar viszonyokhoz való alkalmazását, arra a meggyőződésre jutott, hogy a *Jegűdvösebb és az ország érdekeinek legmegfelelőbb a plurális rendszer behozatala*. Az adott helyzetben nálunk más rendszert egyáltalában el sem tud képzelni.

(Általános és plurális)

A reform megalkotásánál, mindjárt a kiindulásnál két szempontra kellett figyelemmel lenni. Az egyik az volt, hogy a választói jog általános legyen, a másik, hogy a szavazatok száma ne legyen kevesebb a Kristóffy-féle tervszerben kontemplálnál. Akkor, amidőn ennek megfelelően az új választók nagy tömegét ruházzák fel politikai jogokkal, a pluralitással bizonyos ellensúlyt kívánt teremteni, nehogy háttérbe szoruljanak azok az elemek, amelyek Magyarországot eddig fentartották. Maga a pluralitás nem lehet és reméli, hogy nem is lesz odiózus,

mert minden osztálynak kivétel nélkül módot ad arra, hogy a választói jog birtokába jusszon.

Különböen nem áll egyedül nálunk a pluralitás, hanem már több helyütt behozták, így legutóbb Szászországban, Belgiumban, Hamburgban, stb. Maga Bülow kancellár a képviselőházban jelentette ki, hogy a pluralitást tartja a leghelyesebb elvnek és ha a porosz parlament reformja kerülne sorra, ezt az elvet fogadná el. De elsősorban tekintetbe veendő, hogy az államnak nemcsak joga, hanem kötelessége a választójogot a maga szempontjából megalkotni. Nem egyéni tekintetek az irányadók, hanem elsősorban az állam érdeke.

(Decentralizált választás.)

Az új javaslat szerint a szavazatok száma körülbelül négy millió lesz. Maga a választási eljárás decentralizált lesz. A választás körök- és nagyközségek szerint történik, amelyeknek részletes megállapítása a törvényhatóság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak a törvényhatóságoktól fog függni, hogy a szavazatok összeszedésére ambuláns bizottságot küldenek-e ki, vagy pedig minden szavazó kör számára külön választási bizottságot alkotnak-e.

Annak megállapítása, hogy az egyes polgárok tudnak-e írni-olvasni, olyképen történik, hogy azokról, akik olyan állást töltenek be, amelynek feltétele bizonyos kvalifikáció, ahol tehát az írni-olvasni tudás kétségtelen, *törzsnévsor vezetik*. Itt semmi igazolás nem lesz szükséges, ahol pedig az igazolás szüksége fenforog, ott az egyszerű bizonyítványokkal történik. Ha valaki olyan ujkeletű bizonyítvánnyal kívánná az írni-olvasni tudást igazolni, amely aggályt kelt, joga lesz az összeíró bizottságnak ezt vizsga útján megállapítani, azonban itt is a kellő jogvédelem biztosítva leend.

(Az intelligencia uralma.)

A közvetett választói jognál a cél az, hogy azok, akik ma tényleg választók, de írni, olvasni nem tudnak, a választói jogtól teljesen meg ne fosztassanak. Ennek részletei konszideráció tárgyai. Általában nem köti magát mereven az apróbb részletekhez, azonban nem tágit attól a főcélától, hogy *ne a demagógia és a nemzetellenes elemek kezébe adják oda a nemzet vezetését*, hanem továbbra is tartásák fenn az intelligencia és a magyar tradíciókkal összenőtt társadalomnak uralmát. Maga az anyagi törvény fogja szabályozni a választói eljárást és *junktim lesz a választói reform és a kerületek beosztására vonatkozó javaslat között*.

Nyilvános választás.

A miniszter beszéde általában jó benyomást keltett. Holló Lajos ezt kérdezte:

— Titkos lesz a választói jog?

— Több szocialistával beszéltem négy-szemközt, mondotta Andrássy, és mind biztosított arról, hogy követelik a titkos választói jogot.

Bedőházy János így kiáltott fel:

— Nekünk nem kell a titkos választói jog, mire a belügyminiszter megnyugtatta:

— Biztosíthatlak benneteket, hogy nem teremünk titkos választói jogot.

Ekkor többen kérdezték:

— De legalább a városokban?

Erre Andrásy határozottan kijelentette:

— A választási rendszer nyilvános lesz.

Az összes képviselők nagy meglepéssel fogadták a belügyminiszter nyilatkozatait, aki végül kijelentette, hogy a vármegyék beosztásában nem fog semmi sem változni.

Andrásy azután a képviselők éljenése közben távozott a pártkörből.

Katasztrófa a motoroson?

Rémhírek Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30

Az utóbbi időben sűrűn előforduló vasuti szerencsétlenségek oly idegessé és minden a vasutal összefüggő hír hallatára fejvesztetté teszik a közönséget, hogy már ott is szerencsétlenséget szimatol, ahol vasut sem jár. Ha a vasut néhány percet késik, akkor már óriási karamból, embervérrel festett sinpár, halálos megsebesülés és más idegizgató és hátborzongató részletek kíséretében felcifrázott hírek kerülnek forgalomba. Szerencsére a pusztulásról, összeütközésről szállongó mesék tényleg meséknek, feleslegzött fantázmagoriláknak bizonyultak, amelyek azonban a könnyen hívőkot órákig tartják lelki gyötrelében.

A közönség legtöbb esetben önmaga hiteti el magával a legképtelenebb dolgokat és minden megdöglés és kritika nélkül terjeszti is. Érthetetlen és megmagyarázhatatlan jelenség ez, melynek gyakran szomorú következményei is lehetnek.

Ma este ismét rémes vasuti katasztrófa hírért terjesztették a városban. Azt jelentették nekünk éjjel tizenegy órakor telefonon, hogy az arad-hegyaljai motoros vasut gyoroki állomásán, az utolsó vonat érkezésekor, este fél nyolckor, két motor összeütközött a hozzájuk kapcsolt kocsi, a melyek utasokkal voltak zsúfolva, fémultak, több súlyos sebesülés történt, egy aradi orvos halálos sérüléseket szenvedett.

Az érthető nyugtalanságot keltő híradás, mint arról illetékes helyeken szerzett információink bizonyítják, elejétől végig hazug és teljesen alaptalan.

A motoros aradi állomásfőnöksége tőlünk értesült az állítólagos szerencsétlenség hírérl. Rögton telefonált Gyorokra s onnan azt válaszolták, hogy a vasut pontos időben érkezett, ott semminemű szerencsétlenségről nem tudnak. Kérdést intéztünk Zerkovitz Rezső vezérigazgatóhoz, a kinek Gyorokkal folytatott beszélgetését végig hallgattuk s a vasut alkalmazottjai neki is azt jelentették, amit Grünzweig állomásfőnöknek.

Ugy látszik, hogy valaki örömét leli abban, ha vérfagyasztó ostoba hazugsá-

gokkal izgalmat kelthet. Ezt a szórakozását a motoros vezérigazgatója meg fogja zavarni, mert feljelentést tesz a rendőrségen a rémhírek terjesztője ellen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora

Csütörtök: Kék egér, vígjáték. (C bérlet.)
Péntek: Tanítónő, életrajz. (A bérlet.)
Szombat: Helyreasszony, énekes szimf. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Vasárnap: Délután: Naftalin, énekes bohózat.
Este: Helyreasszony, énekes szimf.

Kék egér.

(Bohózat 3 felvonásban. Írták: Engel és Horst. Fordította: Márton Ferenc. Bemutató előadás.)

Arad, szeptember 30

Francia receptre megírt bohózat a Kék egér, melyben kikapós férj, kokott és minden egyéb szerepel, ami egy jó nevelésű, kellő pikantiával fűszeresett bohózatához szükséges. A Kék egérben van azonban egy ötlet, amit ugyan ismerünk már Blason az Allamtitkár ur című bohózatából, de ma látott új köntösében egészen jól fest. Az Allamtitkár urban a férjet a sógornő protegálja az alprefektusi állásra a nagy nőbarát Allamtitkár urnál, a Kék egérben Caesar Robin (Delly) drága pénzért fizeti meg a Maxime-mutató egyik hírhedt kokottját, hogy Lebodieu vasutigazgatónál (Várnay), aki szintén kalandokban utazik, mint Robin állítólagos felesége, neki — Robinnek — osztályfőnöki állást járjon ki. Szóval Fanchon Duclair (Novák Irén) jó pénzért, no meg mesterségéből kifolyólag szivesen kisserelmeskedik az osztályfőnöki állást. Múltán Robin tényleg nő, Clarissának (Harmath Józsa) a férje, ezer komikus helyzet származik ebből a kétnevelésből. Szerepel a bonyodalomban Lebodieu féltékeny, de öreg felesége, Eveline (Benkőné), akit névtelen levélben figyelmeztetnek arra, hogy férje viszonyt folytat Fanchonnal; akit egész Páris a Kék egér néven ismer. Eveline a férje irodájában találkozik Fanchonnal, akit Robin, mint a feleségét mutat be és a két nő tüstént összebarátkozik. Mikor aztán Robin valódi felesége jelentkezik a direktor irodájában, Lebodieuné kardoskodik amellett, hogy Clarisse a Kék egér és Fanchon, Robinné. Mikor már teljes a zűrszavár, de Fanchonnak sikerült Robin osztályfőnökségét kiédeskedni, szépen kimagyarázódik minden és béke költözik a Robin-család nyugalma vesztett otthonába. Míg azonban idáig jutunk, addig erős munkát végeznek nevelő idegeink és szinte örülünk, hogy minden rendbe jött, különben testi épségünk veszélyeztetése nélkül, aligha bírnánk tovább.

Ilyenformán nagyon jó bohózat a Kék egér, a sok kacagás hála: kötelez és így elnéztük, hogy a szerzők az irodalmi érték gondos kerülésével, vásári bohózatot csináltak. Számtalan sikerült ötlet, mely szinte kínálkozik a kínálkozó beleléss egy újabb, sokszor gyengébb ötleib; és a színpadi technika ismerete nélkül megírt darab, épen eme hiányok folytán, helyenként dőcögössé válik. De hát bohózatról van szó és miután a halálos kacagás „lemérveinek” elég tétetett, a Kék egér kitűnő bohózat.

A bemutató előadás tempója kissé vontatott volt. Több elevenességgel sokkal nagyobb külföldi sikert értek volna el a szereplők. Pedig külön-külön sikerült játékokat produkáltak. A Kék egeret Novák Irén graclosusan és sok rutinnal adta. Egyik jelenetét nyílt színen is megtapsolták. Várnay a vasutigazgató szerepében sikerült alakításainak szá-

mát szaporította egy újabb pompás számmal. Ugyanez áll Benkőné kacagató Evelinjére. Robin pompás szerepében Delly mutatott be ismét egy újabb nagyon jó izd alakot, nagyon sokszor viharos derűtséget váltva ki a közönségtől. Kedves volt kis szerepében Harmath Józsa. Kitűnő volt Mosquillet szerepében Polgár Sándor, aki ugrátsaik rövidesen kedvence lesz a közönségnek; erre vall a mai nyílt színpad, mely Polgárnak kijutott. Mártonfi egy hevesvérű gaskenyi urat adott, tulságos nyugodtan. Ennél a fiatal színésznél szivesen látnánk valamivel több szenvedélyt. Meg kell említenünk egy szobalányt is, Sziklay Valért. Nem mintha nagyon jó lett volna, hanem mert nagyon jó akart lenni. A szobalánynak kérem nem kell nagyon jól játszani, kevesebb művészkedés és ha nem vesszük észre, hogy játszik, akkor nagyon jól játszott. Sziklay nagyon rosszul játszott, és pedig sok egy szobalánytól.

A rendezés, leszámítva a lassu tempót, jó volt. A közönség kitűnően mulatoit és a Kék egér tovább is protegálhatja Robin. H. G.

* A Kék egér másodszer. Holnap kerül színre másodszer a Kék egér című pompás, kacagató, szellemes francia bohózat, amely a tavalyi színházi idényben legnagyobb sikerű slágerje volt a Vigaszínháznak.

* A Naftalin. A nyári idény egyik legkacagatóbb bohósata, a Naftalin kerül színre vasárnap délután mérsékelt helyárák mellett.

* A tanítónő. Bródy Sándornak nagyszerű életképe, A tanítónő pénteken kerül színre először ebben az idényben. A címszerepet ezúttal is Novák Irén játssza, akinek ez egyik legkiválóbb és legművészebb alakítása. A többi szerepet Mártonfy, Kun Irén, Keszler, Hunyady, Delly, Várnay, Benkőné és Kulcsár játsszák.

* Új idők. Október elsejével új évnegyedet kezd Herczeg Ferenc lapja, az Új Idők. Ebben az évnegyedben is a szerkesztőség apparátusa azon működik, hogy minél változatosabb és előkelőbb színvonalu számokat adjon. Az induló szezon társadalmi, művészeti éle e mind nyomokat hagy hasábjain. Szépirodalmi részét a mai magyar belletiszták legjobbjai írják. A szerkesztő Herczeg Ferenc mellett Gárdonyi, Ambrus, Lovik, Bródy, Szomaházy, Heltai, Krudy, Lyka Károly, Farkas Pál és mások dolgoznak állandóan az Új Idők be. Az új évnegyed Lovik Károlytól kezd eredeti regényt, akinek finom tollát, gazdag színű ebeszélő-vénáját régtől ismeri és szereti a közönség. Az eredeti regényen kívül egy fordított is kezdődik, amely a külföldi regényirodalom egy érdekelő és poétikus terméke. A hét aktualitásairól eredeti fényképfelvételekkel és Mühlbeck Károly humoros fejléccrajzaival számol be. Ezek a kis karikatúrák hamar megszerették a közönség rokonszenvét s immár az Új Idők illusztratív részének külön érdekességei. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Mutatvány számkérésre ingyen. Kladóhivatal Budapest VI., Andrásy ut 10. szám.

* A kis hős. Többek kívánságára újból műsorra hozta az Uránia színház igazgatója a kis hős című nagyszerű látványosságot. Tudvalevőleg ez a kép részben Franciaországban, részben Marokkóban játszik, így tehát a topografianál fogva is érdeklődésre tarthat számot. A kis hős, egy az apját rajongásig szerető fiú. Az apját a parancs Marokkóba szállítja. A kis fiú, örökös tervezgetések után megszökik hazulról és számos kalandon keresztül Marokkóba ér, ahol találkozik a barcléren táborozó apával. Felemelő látvány a cseppnyi gyereknek minden akadályon keresztül diadalmaskodó energiája és az a meglepő viszontlátás, mely távol az otthonától, a harcok mesején játszódik le, apa és fiú között. Érthető a közönség lelkesedése a pompás kép iránt, mely igazán remeke a mozgóképességének.

Amiről beszélnek.

Deputáció a szeparében.

Sok mindenféle humoros dolog történt már ezen a szép Magyarországon a szent kultúra nevében, de olyan tragikomikus história aligha esett még meg széles e hazában, mint amilyent most örökítünk meg a tudományok annaleszei számára.

Itt a közelben történt az eset, Aradmegye egy nagyobb községének örök okulására. E község tudományra szomjas vezetői már régóta hiába igyekeztek állami képviselőt szerezni a falu nebulói számára; az eddigi kormányok mind elutasították a község kérelmét. Az utóbbi idők eseményei azonban azt a reménységet ébresztették a község lakosaiban, hogy a tudományok új minisztere, Apponyi Albert gróf kegyesebb lett irántuk, mint elődei. Az Aradon épülő új iskolák megerősítették ezt a reménységüket, elhatározták tehát, hogy deputációba fognak menni az Aradmegyét kedvelni látszó kultuszminiszterhez az iskola érdekében.

A falu jegyzője szervezte a deputációt. Nem kis feladat volt ez, mert hát évtizedek óta nem jártak már a község vezetői elő miniszter előtt. A legmagasabb uralkodónkról elszerezett fekete ruházatok előkerültek a szekrények mélyéből, fekete ellinderek és fehér keztyük vásárolódtak be az aradi divatárusoknál: szóval izgatott és ünnepélyes készülődések történtek a budapesti ut sikere érdekében.

A múlt hét végén fel is ment klakkban lakokban a küldöttség Budapestre. A hold-utcai kultuszminiszterium folyosóján izgatottan várták a fogadásra szóló engedélyt, míg végre eljutottak Apponyi színe elé. A jegyző — a küldöttség vezetője — formás beszédben előadta a község „régóta táplált hó kérelmét, melynek teljesítését várva várják a nemes elkü Magas Kormánytól.” Apponyi meghatva a szép beszédtől, csakugyan megígérte az iskola felállítását, sőt a kérdés teljesítésére közeli időpontot is tűzött ki.

Nagy volt a küldöttség öröme az elért sikerek fölött. Elhatározták, hogy tekintettel a tekintendőkre és a szép eredményre, csak másnap fognak hazautazni, a nagy napot pedig a kezdethez méltóan a székesfehérvárosban fogják befejezni. A délutánt a haznos látnivalók megtekintésére fordították, este pedig — oh bocsáss meg nyárspolgárok kegyelmes istene! — este pedig egy szép fővárosi mulatóhelyre mentek.

Az éjjeli mulatóban vidám élet fogadta a deputáció tagjait. A mulató fehér ruhás tündérei és szépen rucsoló pincérei hamar felismerék a fekete egyenruhás bácsikban a „jó vidékieket”, akiket a ritka alkalomhoz illően igyekeztek kiszolgálni. Folyt a pezsgő, huzta a cigány, kacagtak a lányok... szóval „óriási muli volt”. (A történetekre fátyol!)

Legyen elég a részletekből annyi, hogy bár a küldöttség minden tagja több száz koronát vitt fel Pestre az ünnepélyes alkalomra, az összes pénzek elfogytak. Hogyan, miképpen? — az rejtély. Különösen rejtély volt ez a mulatók számára másnap reggel, mikor kábult fejjel, rongált gyomorral szállodalakásukban felébredtek. Halványan emlékeztek csak arra, hogy a mulató tulajdonosa, mikor összes pénzük elfogyott, felültette őket két konflira és azokon érkeztek meg a szállodába. Arra azonban szomorú bizonyossággal emlékeztek, hogy sem pezsgőre, sem cigányra, sem a tündérekre nem költöttek annyit, hogy minden pénzük ezekre ment volna el. Vagyis — őket szépen kifosztották, még pedig valószínűleg a mulatóban.

E szomorú következtetés után felkeresték országos képviselőjüket és tőle kértek utilköltséget. Hazamentek falujukba, ahol minden faggatás dacára nagyon szűks avvan mondták el a deputáció történetét. Annál bővebb szavú azonban az a feljelentés,

melyet most adtak be a budapesti rendőrségen egy ismert fővárosi mulató ellen lopás miatt.

Igy történt, hogy a fővárosi rendőrség most nyomozást indított az aradmegyei deputáció kifosztói után.

POFOZKODÓ KATONATISZT

A laibachi tüntetések epilógusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 30. ber

Ausztriában lakó salávság és németiség köztü áthidalhatatlan gyűlölet a múlt héten tört ki ismételtlen félelmetes erejében Laibachban. A salávek rendszavató tüntetéseket rendeztek s oly nagymérvű zavargások keletkeztek, hogy katonaságot kellett kirendelni a rend helyreállítására. Egy század gyalogos vonult ki Mayer Ottokár hadnagy vezénylete mellett s a hadnagy sortűzet veszélyelt, melynek több laibachi polgár élete esett áldozatul.

Es a végsőkéig fennállt a harc. A német lakosság a katonaság ellen fordult. Mayer hadnagyot eszredese elutasította Laibachból, mert attól tartott, hogy a tisztelet insultálják s ebből újabb komplikációk keletkezhetnének. Ma délután érkezett vissza állomáshelyére a hadnagy s mint Laibachból jelentik, máris kínos botrány keletkezett hazaérkezése nyomán.

A laibachi véres eseményekről a zágrábi lapokat egy Hirth nevű újságíró látta el tudósítással. Hirth német nemzetiségű s így az eseményekről küldött jelentésében a katonaságról és annak parancsnokáról, Mayer hadnagyról sértő megjegyzéseket tett, amelyet a zágrábi lapok reprodukáltak. Mayer ma délután a vasutról jövet az utcán találkozott Hirthtel. Mikor megpillantotta, megállította kocsiját, kiszállott belőle s rákiáltott a hírlapíróra:

— Álljon meg, mert számolni valónk van. Alig ejtette ki e szavakat, odaugrott a hírlapíró elé s kétszer arcul ütötte. Hirth a váratlan támadást botrányul elárta kivédni, de nem használhatta, mert a katonatiszt kardot rántott s feléje sújtott. A kard vágása elől futással menekült el s a botrány színhelyén összeverődött tömeg fenyegető állásfoglalása következtében Mayer is elállt az üldözésétől. Kocsiba ült, az eszredparancsnoksághoz hajtattott s megiette maga ellen a feljelentést.

A laibachi polgárság körében óriási konsternációt és felháborodást keltett az eset s a polgármester sürgős beadványban arra kérte a hadtestparancsnokot, hogy helyezze el Mayert, mert nem állhat jót a következményekért.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi nőtisztviselők egyesületének megalakulása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 30.

Az aradi tisztviselőknöknek néhány héttel ezelőtt megindított akciója most elérkezett első sikeréhez: az aradi egyesület megalakításához. Szeptember elején tartották meg első gyűlésüket a szervezkedés érdekében, tegnapi értekezletükön pedig elhatározták, hogy október hó első hetében megtartják az egyesület nyilvános alakuló közgyűlését.

A szervező bizottság tegnap este tartott értekezletén, melyen a nőtisztviselők országos egyesületének budapesti központját az Aradon jól ismert lelkes feminista apostol, Bódy Schimmer Réza képviselte, beszámolt az előkészítő munkálatok eredményéről. Ezek szerint a taggyűlés és a szervezés olyan szépen haladt előre, hogy október hó első felében megtartják

az alakuló gyűlést, október 15-étől kezdve pedig az állásfoglalás és egyéb teendők ellátására már hetente háromszor hivatalos órákat is fognak tartani.

Az egyesületbe eddig körülbelül száz tag lépett be; pártoló tagok szintén nagy számban jelentkeztek. Az egyesület hivatalos helyisége a Waltzer János-utcai elemi leányiskola épületében lesz.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete október elején angol és német tanfolyamot nyit, melyekre délután 1—2-ig és este 8—9 óráig az egyesületi helyiségben jelentkezket előjegyzik. A tandíj a jelentkezők száma szerint — mindenesetre mérsékelten — lesz megállapítva.

A koldus milliomos-fiu öngyilkossága.

Atyja el sem temetteti.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

Csöndben, zajtalanul fejeződött be tegnap egy rendkívül szajos és sivataros multu élet. Egy Weiss Zsigmond nevű lévai származású ember a nyugati pályaudvar peronján öngyilkos szándékkal golyót röpített magába. A szerencsétlen embert a mentők a Rókusba szállították, ahol a nélkül, hogy visszanyerte volna az eszméletét, meg is halt.

Az öngyilkos embernek igen érdekes és kalandos multja volt. Apja milliomos lévai szeszgyáros, aki őt már gyermekkorában nagyon elkényeztetete. Pénzt annyit adtak neki, amennyit csak akart, a serdülő líju éjjel-nappal kártyázott és pezsgőzött. Amikor betöltötte huszonhatodik életévét, szülei kiismelték számára egy leány: kétszáz ezer korona hozományval és a fiatal embert valóságos kényszerítették, hogy a gazdag leányt oltárhoz vesse.

Weiss Zsigmond elvette a leányt, de pár napra rá már a következő levelet küldte a feleségének:

Nem való vagyok én férjnek! Isten veled. Utazom Amerikába.

A szülők utána mentek a szökevénynek, akit még Brémában szerencsésen sikerült is elcsipniök. Hasahozták a kenek lumpot s a feleség meg is bocsátott neki. Weiss Zsigmond azonban nem javult meg, sőt csak ekkor kezdett el istenigásában lumpolni.

Nagyon természetes, hogy az esztelen életmód folytán elussott a kétszáz ezer korona hozomány, de emellett alsposon kiürült a gazdag apa pénzeskasszája is. Weiss Zsigmond elszegényedett s apja egy fillért sem adott neki többé. A jobb életmódhoz szokott ember nyomorba jutott. Tegnapelőtt feljött a fővárosba, hogy itt valami állás után nézzen. Napokig hiába csavargott, míg tegnap kétségbeesésében megvált az élettől.

A rendőrség táviratilag értesítette a tragikus véget ért. uriember szüleit a katasztrófáról. Weiss Géza, az öngyilkos fiúvére szintén sürgönyözött a szülőknek, hogy gondoskodjanak a temetésről, az apa azonban ezt sürgönyözte vissza:

„Semmi közöm hozzá, temettesse el a hatóság.

Weisz.”

A duggazdag családból származó embert így valószínűleg a város költségén temetik el.

Aradi kabaret.

* Őszi versek.

— Ajánlva az őszi-vers íróknak. —

I.

Szomorúan sir a szélvész,
Sárgult lombok hulldogálnak,
Fásni kezdünk, őszbe járunk,
Minden verse erről járjat
Ötven tucat postának.

Szegény ősz! ha tudná vón' hogy
Mi — költők — belőle élünk,
S hogy az árva poéta-had
Őszi tud most dalolni csak —
El sem jött vón' tán közénk.

II.

Írjatok csak egyre költők
Őszi tájról őszi verset,
Reggel egyet, este egyet.

Tél kezdéig írjatok csak
Szász iv papírral verssel tele,
Lesz legalább télen mivel —
Befűteni.

III.

De jó volna,
Ha végén a nyárnak,
A posták
Kivándorolnának.
Vagy vinná el
Az őrdög is őket,
Velem együtt
Az őszi költőket.
— Nam maradna
Így poéta itthon,
Ki az őszi
Őszi verset írjon.

Szánk.

Végrehajtás a temetőben.

Felültetett aradi ügyvéd.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Az ügyvédek és a végrehajtók tudvalevően az emberiség legnagyobb ellenségei, akiknek még az új végrehajtási novella is elég módot és alkalmat ad arra, hogy a békés polgárok nyugalma akkor savarják meg, amikor nekik tetszik. A legkedvesebb perceket is tönkre teszi az átkozott végrehajtó meg a nyomában kullogó fiskális, ha valakinek például a magtartása nem tetszik nekik.

Legutóbb megtörtént, hogy egy aradi ifjú házaspár családi békéjét teljesen földúlta a végrehajtás. Az ügyvéd ur ügyintézte a dolgot, hogy a foglalás a fiatal tisztviselő lakásán este és akkor történjék meg, amikor az anyós öngyűlöletében látogatóban hoszájuk érkezett.

A megszekirozott férfi, mihelyt a családi nyugalma némiképpen sikerült helyreállítania, azon fáradozott, hogy a rosszakaratu ügyvéden kitalálhassa a bosszút. Erre a következő módot eszelte ki:

Szeptember hónapban nem fizette ki az adóssága egy részletét, aminek természetes következménye az volt, hogy ismét végrehajtást vezettek ellene. A tisztviselő gondoskodott róla, hogy az ügyvéd megindja, hogy október elsején lakást változtatott. De azt már nem adta tudtára a fiskálisnak: hová költözött. A hitelezője nevében azt írta az ügyvédnek, hogy ő a Zsidótemető-ut 16. szám alatt lévő házhoz hordatta a legértékesebb ingóságait, amelyeket azért nem hagyott meg a lakásán, hogy azokat így elvonhassa a foglalás elől.

Az ügyvéd, a végrehajtó és a bírósági becsüls társaságában kiment a jelzett helyre, hogy az elrejtett holmikat lefogalják. A díszes társaság előre örült, hogy a hivatalnok ravaszságát sikerül kijátszanok. A mint a Zsidótemető-ut végére értek, mindenütt keresték a 16. számú házat. Egyszerre csak előkerült a temető s megkérdezték tőlük:

— Melyik sirt tetszenek keresni?

— Nem sirt keresünk mi, — mondja az ügyvéd — hanem a 16. számot.

— Hát akkor mégis csak valami sirt keresnek az urak, — feleli az őr — mert a 16. szám az a temető. És a száma a temető telkének.

HIREK.

Oktobernek elsején.

*

A jobb nevű poétákról régóta tudott dolog, hogy többet törődnek a költői hangulattal, mint a történelmi hűséggel. Gyakran megtörténik, hogy a költői munka tartalma s a valóság adatai között nagy az ellentét, amde ez rendszerint nem a poéma rovására megy, ami utóvégre nem is olyan rossz dolog. A nép is elég jó költőnek bizonyult, egyik-másik népdal alá akárhány Titán Laó örömmel biggyesztené oda a nevet s a legjobb népdallal is megcsik, hogy történelmileg nem elég hű. Így ki ne ismerné azt a népszerű magyar nótát, amely ugy kezdődik, hogy:

Oktober elsején be kell ruhkolni . . .

Holott a valóság az, hogy október elsején nem kell beruhkolni, legfeljebb az önkéntes uraknak, akik kevésbé a nép gyermekei. Ez utóbbiaknak, akikre első sorban vonatkozik a határozott dátummal kezdődő népdal, nem elsején, hanem részint 3-án s részint 5-én kell a közkedvetlen munkára öltöznök. Sajnos, a reglama nem igazodik a népdal után, a nép sem hajlandó a reglama kedvéért a népdalon változtatni s így lassanként hallgatag megegyezés jött létre, amelynek értelmében a nóta szövegén nem esik csorba s senkinek sem jut eszébe többé megütödni azou, hogy a császár katonája október 3-án, esetleg ötödikén zendül rá, hogy:

Oktober elsején be kell ruhkolni . . .

Mert azt sem kell tudniillik felfedni, hogy a súlypont a beruhkoláson nyugszik. Ezen az állásponton van a városi katonai ügyosztály is, amely már napok előtt kezdte meg az ideai bevonulásra szóló behívókat kézbesíteni. Tegnap a gyalogsághoz, vadászokhoz, utászokhoz és szekerészekhez tartozó ujoncok behívóit küldték szét. Ezeknek a behívó szerint október 3-án kell csapatuknál jelentkezniük. Az önkéntesek, mint eddig, az idén is, már október elsején kezdik meg a katonai szolgálatot, ami ugy értendő, hogy akkor virrad föl egy-egy ifju legszomorubb napja.

— A balpárt nem ellenkoalíció. A balpárt megcélolja ama hírszéléseket, hogy a párt a parasztpártból, a demokratapártból, a szociállista-pártból és a haladópart töredékéből alakult ellenkoalícióval összekötésben állana.

— A vidéki tisztviselők lakbérilletménye. Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésén választották meg a tárcák előadóit. *Wekerle* Sándor miniszterelnök az állami tisztviselők negyedik negyedévi felemelt lakbérének kifizetésére nézve kijelentette, hogy a *vidéki tisztviselők lakbér-százalékának megállapítása folyamatban van* s mihelyt ezzel elkészülnek, megkezdik a ki-

fizetést, november, illetve október elsejétől visszamenőleg.

— Csehek és németek viszálya. Prágából jelentik: *Fiedler* osztrák kereskedelemügyi miniszter és *Frade* német miniszter reggel ide érkeztek és elmentek a tartománygyűlés épületébe. Itt hosszasan tárgyaltak a pártvezérekkel, azután *Lobkovits* tartományi marsallal és *Condernhove* gróf helytartóval. Valószínű, hogy a pártok között megegyezés fog létrejönni. A parlament folyosóján a német képviselők mindazonáltal kijelentették, hogy tovább obstruálnak, mert a *miniszterek szavában nem bízhatnak*.

— Laszker a sakkjáték világbajnoka. Münchenből jelentik: Ma fejeződött be *Laszker* fölényes győzelmével a *Laszker-Tarrasch* sakk-küzdelem. *Laszker* megtartotta az eddigi pozícióját s ő lett ismét a sakkjáték világbajnoka. Ellenfele három, ő nyolc játszmát nyert, öt partit eldöntetlen lett.

— Részvényjegyzés a Westinghouse gyárra. A vaggongyár igazgatósága ma arról értesítette *Varjassy* Lajos polgármestert, hogy tisztelettel a Westinghouse gyár részvényét jegyez.

— Egy főhadnagy öngyilkossága. *Marosvásárhelyről* táviratozzák: *Kócán* Vilmos honvéd főhadnagy föbe látta magát és nyomban meghalt. A fiatal katonatiszt nyomorúságos adósságai miatt ment a halálba.

— A vasárnapi munkaszünet. Az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* központú választmánya kedden délután, *Sándor* Pál orsz. képviselő elnöklésével ülést tartott. Az ülésnek jelentőséget adott a kereskedelmi ülések vasárnapi munkaszünetének ügye, amelyre nézve az O. M. K. E. a legutóbb kiadott törvénytervezettel kapcsolatosan állást foglalt. Az elnökség a beérkezett vélemények alapján azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a vasárnapi munkaszünetre nézve *jelenleg érvényes szabályok* hagyassanak meg. Erre renki kívül élénk, három óra hosszat tartó vita következett. Sokan az elnökség javaslata mellett, mások azonban a *teljes vasárnapi munkaszünet* behozatala mellett érveltek. A választmány végül *szótöbbséggel* úgy határozott, hogy a *jelenlegi állapot maradjon fenn*. A választmányban kifejezésre jutott az a hangulat is, hogy amennyiben a vasárnap délelőtt 12 óráig való nyitvatartást azon kikötés mellett akarnák megengedni, hogy ennek fejében az alkalmazottak egy-egy hétköznapi pihenőt kapjanak — a mint a törvénytervezetbe ezt befoglalták, — akkor e helyett még inkább a teljes vasárnapi munkaszünetet választanák. A választmányi ülésen az aradi kerület részéről *Hegyi* Albert, az Aradi Kereskedők Köre alelnöke, *Varjassy* Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai tktár és *Faragó* Rózsó, a kerület tiktára vettek részt.

— *Lánczy* Ilka árvái. *Budapestről* jelentik: *Lánczy* Ilka árvái javára *Márkus* Emília és *Paulay* Erzsébet (a Nemzeti Színház tagjai) büszgön gyűtenek. Közlebb a löversenyteőren is gyűjtöttek 5000 koronát. Az árvák sorsáért minden körben részvét nyilatkoztak. *Márkus* Emília és *Paulay* Erzsébet erre a célra vendégszerpelelni is fognak.

— Az aradi szakiskola külföldi vendége. *Haldimann* Viktor, a berni városi tanmühelyek igazgatója a napokban Aradon járt, hogy az aradi állami fa- és fémpári szakiskola mühelyelt tanulmányozza. A berni tanmühelynek az aradi szakiskola iránt való, jellemző érdeklődése nem új keletű, már a milánói kiállítás alkalmával megvették a berni iparmuseum részére az aradi iskola több készítményét. *Haldimann*, akit ujjában a kereskedelmi miniszter

megbízásából *Zulavsky* Auer iparoktatási igazgató kíséri, az aradi szakiskolán kívül a budapesti és győri hasonló intézeteket látogatja meg.

— **Barátságos mérkőzés** Az aradi labdarúgó bajnokok izgalmas kalandjáról írunk már. Hogy most ismétlen szóba hozzuk, annak valóban hasznátó oka van. Az egyik szabadkai lap ma érkeztet számában olvassuk, hogyan folyt le talajdon képen a biciklizással fűszerezett mérkőzés. A szabadkai lap azt írja, hogy vasárnap *barátságos találkozás* volt a két csapat között. A pokolian mulattató tudósítás így hangzik:

Az őszi szezon beálltával a délkerületi bajnokságok már megkezdődtek, amelyért a délvidék leg erősebb csapatai fogják küzdeni. Vasárnap, szeptember 27-én Az Aradi Atlétikai Klub Szabadkán mérkőzött a „Bácska” sz. n. Klubbal, de ez még nem volt bajnoksági verseny, csak *trainingsszerű barátságos találkozás*. Ez alkalommal láthatunk, hogy az aradiak csapata igen erős aspiránsnak bizonyult a nagyon kemény lesz a többi délkerületi egyesületek előtt a bajnokságban. A verseny az aradiak kapu választásával kezdődött s változatosan folyt, de a legtöbbet az aradiak mezejében, úgy, hogy csak ritkán jutnak le a Bácska kapujához s erős küzdelem folyik mindkét részen, eredmény azonban nem mutatkozik. A leghévesebb és legizgatottabb momentum az utolsó percben volt, amikor a szakadatlan támadással és ostrommal látogatták egymás kapuját a csapatok. Bácskában igen szépen lőttek, amelyek egyrésze azonban a kapufától pattant vissza, a többi jól irányított lövéseket pedig a kapus kitünően védte s az egész mérkőzés folyamán legalább 6—8 biztosnak látszó goaltól mentette meg az aradi kaput. Bíró: Berke Árpád (Szegedi A. C.) volt, ki igen sokszor tubuzgóságban és izgatottságban kissé inkorrekte járt el. (Tehát a bíró volt a hibás azért, mert őt megverték. Bácskában csakugyan dühöng a humor!)

— **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke *Galló Dzsó* nagyváradi lakos s az aradi járásbíró ágno díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Tűzerőnkéntesek vizsgálja.** A tűzerőnkéntes vizsgák tegnap lezajlottak a Temesvároitt. 88 tűzerőnkéntes közül 2 aradi születésű is volt. Babescu Emil dr. és Knoty Viktor dr., akik mind a ketten jeles eredménnyel vizsgáztak és tüsmesterré léptették e őket. A vizsga a temesváriakra nem volt kedvező, mert hiencen megbuknak közülük.

— **Agyonlőtt rendőrök.** *Boroselől* táviratozzák: A orosz határról jött értesül és szerint Dombrovában tegnap egy őrmester négy rendőrrel a Nikolajevszkaja-utca egyik házába akart behatolni, hogy ott három terrorista vezért letartóztasson. Amint a házba beléptek, őt lövés dördült el s három rendőr halva rogyott össze, a másik kető pedig veszedelmesen megszebesült. A merénylők elűtek.

— **Jegyzőválasztás Temes Murányon.** E hó 29-én volt Temes-Murányon a jegyzőválasztás. A pályázók közül kandidáltak: Hajós Henrik meheial, Bratán János orcafalvai és Römer varjasi segédjegyzőket. Kandidálás közben a Bratán név hálára az összes választók éljont kiáltottak. Azonban csodákozásaikra Bratán visszalépett, ugyasintén Römer is s így Hajós lett muranyi jegyző s szövazzattal. A választást megfélebbezték.

— **Lóvasút Makón.** Nem tartjuk lehetetlennek, hogy e hír olvasása után az aradi lófejű vasút intezősége ismét felemeli a viteldíjat a régi összegére. Ugyanis e hír elolvasása azt a gondolatot ébresztte az intezőségben, hogy a lóvasút mégse legutolsó intezmény, ha van még olyan város is, ahol kapnak utána. Tudniillik arról van szó, hogy a makói bölcsök lóvasutat akarnak létealtetni a hagymavárosban. Az összes felszereléseket a szomszédos Szegedről vinnék át Makóra. Szegeden ugyanis holnap forgalmon kívül helyezik az öreg intezményt,

mert megindul a villamos. A lovakat pedig a batárokkal együtt átvizszi Makóra. Szóval: Makó halad. Ha más irányba nem, hát az ókor felé . . .

— **Az étemető bérbeadása.** A gazdasági szék ma délelőtt rendkívül ülést tartott, melyben az étemető területének bérbeadása felett döntött. A körülbelül harminc holdnyi bérletre már a legutóbb tartott ülésen jelentkeztek reflektánsok. A gazdasági szék Barcsa Ábel ajánlatát el is fogadta s 37 koronáért hajlandó volt a földet átengedni. Glück Károly és testvére cég azonban utójánlatot nyújtott be s 40 koronát ígért. Ma tartott ülésében a gazdasági szék Glücknek ajánlatát fogadta el.

— **Ragályos betegségek Aradon.** A városi főorvosi hivatal most állítja össze a szeptember hónapra vonatkozó közegészségügyi adatokat. A város lakosságának egészsége kielégítő volt. A ragályos betegségek száma nem emelkedett. Tífuszbetegedés volt 7, vörhenyt 18 esetben jelentettek. Az egész hónapban 18 halálos volt.

— **A csemegeüzlet betörői.** Megírjuk, hogy a makói rendőrség letartóztatta és Aradra szállította a *László*-féle csemegeüzlet betörőit. A rendőrség megállapította, hogy *Herczeg* és *Bohnieczek* rovott mulu, sokat büntetett egyének. Ma került sor a kihallgatásukra. Herczeg bevallotta, hogy Bohnieczekkel nem Aradon találkozott, hanem mikor már innen Pankotára ment. A betörést két más ember társaságában követte el, akik azonban elhagyták őt, mert nem sikerült a *Kriegler* féle ékszerüzletet fel törniök. Ma délután átkísérék a letartóztatottakat az ügyészséghez.

— **Másfélmillió ékszerlopás.** *Meránból* táviratozzák: It az utóbbi időben óriási ékszerlopások történtek, amelyek tettesekre a rendőrség legbuzgóbb kutatása mellett sem tudott rákérülni. Tegnap Buzenten letartóztattak egy embert, akinél hatvan ezer korona értékű ékszerrel találta. Elmondotta, hogy tagja egy szervezett bandának, amely jelenleg Száljában tartózkodik és csupán ékszereket rabol. A legutóbbi év leforgása alatt nem kevesebb, mint másfél millió korona értékű ékszeri lopások össze.

— **Szinpadi felvételek.** *As ember tragédiája* Pár nappal ezelőtt hirdette Kossak J. cs. és kir. udv. és kamara fényképész, hogy Aradon *Weissler* János uca 8. sz. alatti műintézetét újból tulajdonába vette és azt most teljesen újjá és a korszerű fényképezés céljaira berendezte. Ámbár csak október 1-jén nyitja meg műtermét, már is a legművészelebb és technikailag legnagyobb tudású igénylők kepeiben gyönyörködésnek a közönség, ha az *Andrássy* ucon végig megy. *Dausch* Testvérek hatalmas kirakataiban láthatunk szinpadi felvételeket az *Ember tragédiája* c. színműből a Népszínház Vigopera rendezésében. Ezek a villanyvilágításnál készült felvételek bizonyítják, hogy a Kossak cég ugy a fővárosban mint több vidéki városban a modern fényképezés első műtörője.

— **Zavargás egy temetésén.** *Lisszabomból* táviratozzák: Egy dugszagdag zsidó kereskedő temetésén nagy zavargás volt. A cöcselék megtámadta a gyászhaláléretet. Husz ember súlyosan megszebesült.

— **Birtokcsere.** Az elmúlt héten Aradon a következő birtokvásárlások történtek: Ungvári Rósi eladja az aradi 2204. számú tjkvcon felvett Borona uca 18 számú házat 1100 koronáért Ungvári György és néjének. — *Tapolcsányi* Géza eladja az aradi 3956. sz. tjkvcon felvett Lulza uca 1a. számú házat 12000 koronáért *Weissberger* Lipótnak. — *Muskán* Mihály eladja az aradi 2312. és 2313. számú tjkvcon felvett *Mihály* uca 65. és 66. számú házakat 3200 koronáért *Perweller* Jakab és néjének. — *Balla* Simon eladja az aradi 118 számú tjkvcon felvett *Szőllő* uca 4. számú

házat 11600 koronáért *Iff.* Kovács János és néjének.

— **Likör aromák kltűnő likörök előállítására;** — **házilag** — **Vojtek** és **Welsznál.** 191

● A hívtó bér- és kármesteri gyógyterápia ●

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségekre, köszvényre, cukorbetegségekre és káros bántalmakra kiváló hatású.
Természetes vasmentes szénásvány.

● Készült kórházgyógykezeléshez vagy a hányó-lépcsőn ●
Salvator-Árnyék Várművelési és Kőművelési Hivatala, Budapest, V. Budapesti körút 1.

TORVÉNYKEZÉS.

Csalással vádolt szállótulajdonos.

Kihallgatás a rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy egy fővárosi bankszövetkezet csalás miatt bünvádi feljelentést adott be az aradi ügyészségen egy volt aradi általános ismert szállótulajdonos ellen.

Az ügyészség mielőtt a feljelentéssel érdemben foglalkozott volna, előbb azt kívánta megállapítani, vajjon illetékes-e az eljárás megindítására az aradi ügyészség. E célból a délelőtt folyamán az ügyészség telefonon megkereste a rendőrséget, hogy a gyanúsított volt szállótulajdonost sürgősen idézze be és hallgassa ki arra nézve, hol történt az ügylet megkötése ama szálloda eladására vonatkozólag, amely egy felvidéki városban képezte tulajdonát.

A megkeresésre *Mikes* Gábor dr. nyomban beidézte és kihallgatta az illetőt. A kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet a rendőrség még a délután folyamán átküldötte az ügyészséghez, amely a bünvádi feljelentést minden valószínűség szerint át fogja tolni az eljárás megindítására illetékes felvidéki város ügyészségéhez.

§ **Teljes ülés a törvényszéken.** Az aradi törvényszék bírói és fogalmazói kara ma teljes ülésre gyűlt egybe, amelyen *Köller* János ítélőtáblai bíró elnökölt. Az ülés tárgyát ama intézkedések ismertetése képezte, amelyeket a nagyváradi ítélőtábla elnöke, *Szenikereszthy* Zsigmond báró a törvényszéken tartott hivatalvizsgálat után a tapasztalt hiányok megszüntetése és egyes adminisztratív teendők végrehajtása céljából elrendelt. Így a bűnügyek nagy számára való tekintettel a törvényszéken két büntető tanács fog működni, amely a törvényszék polgári tanácsának bíráiból és a járásbírákból áll. Azután *Köller* elnök a *holnap életbe lépő büntető novella* számos új intézkedésére való tekintettel, azokat a speciális rendelkezéseket ismertetette, amelyeket a novella a büntető jogszolgáltatás terén meghonosít.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Usszes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögzítősen közölni velünk. Sziveskedjenek ezenkívül a közéleti előjáróság névsorát, az ottani pénzügyi tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakézelt nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

KERESKEDELEM ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktáza.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, szeptember 30

Amerika 2-el olcsóbb. Lanyha. Kínálat korlátolt, veltkedv kevés, 10 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb árak. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli áriát	2 órai áriát
Busa áprilisra	11.77—11.78	11.79—11.80
Busa októberre	11.47—11.48	11.50—11.51
Zab októberre	7.93—7.94	7.97—7.98
Rozs októberre	9.23—9.24	9.37—9.38
Tengari májusra	7.36—7.37	7.37—7.38
Ross áprilisra	9.72—9.73	9.77—9.78

Zárul 5 órakor:

Magyar hitelrészvény 747.—
Osztrák hitelrészvény 749.75

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsio által.

Kényes iny és gyomor

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a 5816

SCOTT-féle Emulsiot

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóbb, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjék figyelembe venni.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 30 —

Fehér Kereszt szálloda Hoffmann József utazó Szabadka. — Riel Géza utazó Budapest. — Kovács Géza utazó Bécs. — Gáspár Armin utazó Budapest. — Erdélyi Mór kereskedő Lippa. — Vermes M. ksa kereskedő Budapest. — Nik Ferenc utazó Budapest. — Debay Károly gyakornok Mperjes — Révai Ferenc kereskedő Borosbény. — Winter Sándor kereskedő Budapest. — Adler Armin utazó Budapest — Weizzenberg Emil utazó Budapest. — Vinzenz F. kereskedő Bécs. — Frank Arnold kereskedő Bécs. — Lassner Pál kereskedő Bécs. — Funz Kornél mérnök Nagybecskerek.

Központi-szálloda. Nikolits Dusan kereskedő Temesvár. — Saller Namer utazó Temesvár. — Matuni Antal utazó Budapest. — Csobor Gyula dr. közalapítványi kir. alügyész Buziás. — Plesz Imre igazgató Budapest. — Pintér Mór utazó Budapest. — Auguszti Andor hadnagy Nagykároly. — Beck Aladár állatorvos Kéve-mes. — Nesser Béla kereskedő Kisjenő — Szél Lajos utazó Budapest. — Klein Soma utazó Szabadka — Urmányos János birtokos Kolozsvár. — Erdélyi István utazó Budapest. — Szolinczy Jenő mérnök Budapest. — Kernács Lajos gyáros Bácsotolya. — Nagykálai Kállay Vass-szálloda Roth Samu kereskedő Brád.

Milován György kereskedő Temesvár. — Csulyák Rafael kereskedő Vinga. — Berger Ede magánzó Hajdunánás. — Popper Béla kereskedő Hajdunánás. — Kaufor Béla utazó Budapest. — Dragits Parteni kereskedő Nagyhalmagy. — Jovánovits Milán kereskedő Perlasz. — Ormán Sándor mérnök Budapest. — Gerlei László magánzó Nagyvárad. — Jeki Gusztáv utazó Bécs. — Raszner Emil kereskedő Bécs.

Pannonia szálloda. Török József szobrász Temesvár. — Vidor József tanító Kisazentmiklós. — Hantó Péter tanár Lippa. — Szegő Viktor hadnagy Arad. — Kintzler Vilmos órák és ékszerész Szolnok. — Szentiványi Jenő hivatalnok Temesvár. — Schwarz Izidor fogalmazó Arad.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi október hó 1-én:

C) bérlet C) bérlet.

Kék egér.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Engel és Horst. Fordította: Márton Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Fanchon	Novák Irén.	Clarisse	H. Harmath J.
Lebodieu	Várnay Jenő.	Mosquittler	Polgár S.
Yveline	Benkőné.	Philippe	Mártony R.
Caesar Robin	Delly Lajos.	Briquet	Nagyiván I.

Kazdats este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Uj műsor. Uj műsor.

Műsor 1908. október hó 1-én csütörtökön:

1. Menjünk a varrónőhöz. Bohózat. — 2. Bűvös papíros. Látványosság. — 3. A Como tó és vidéke. Természet után. — 4. Próbaböngyilkosság. Bohózat — 5. A kocsi-gyártó leánya. Dráma. — 6. Makacs énekes. Bohózat. — 7. Valódi kincs. Életkép. — 8. A kis hős. Szenzáció.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrássza

Az előadásokra bá-mikor be lehet menni.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Helyárak: I hely 1 korona, II hely 80 fillér, III hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTÉR.

Lámbeck János és fia

1060. magy. kir. szak. órákoperáló-gyára és temetőrendelői intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alullrotiak fájdalomtöli megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetve nevelő apa, testvér, sógor, rokon és jóbarát

Tramer Antal,

nyug. M. A. V. ellenőr, Az aradi takarékos- és segély-egylet igazgatója,

folyó évi szeptember 30-án reggel 5 órakor, életének 69 ik, boldog házaságuk 40 ik évében, hosszúság szenvedés után történt jobbúra szenderültöt.

A boldogult földi maradványai október hó 2 án délután 3 órakor fognak (Szabad) Választó utca 23. számú házban a római katolikus szertartás szerint becsontatolni és a felsőtemetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engedtető szentmise a boldogult lelki üdvéért október hó 3 án délelőtti 8 órakor fog a főt. Misorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatolni.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. szeptember 30 án. 3185

Özv. Tramer Antalné szül. Virizlay Anna, neje. Tramer Mariska, nevelt leánya. Adamovsky Károlyné szül. Tramer Fáni, testvére. Adamovsky Károly, sógora. Horzsin János cs. és kir. löhadnagy és neje szül. Tramer Zsófia, Hibián János és neje szül. Adamovsky Antónia, özv. Tramer Gusztávné szül. Bradova Amália, Tramer Jakab, Hibián Gusztáv, Hibián Biza, Hibián Aranka, Virizlay Gizella, unokahugai és öccsei.

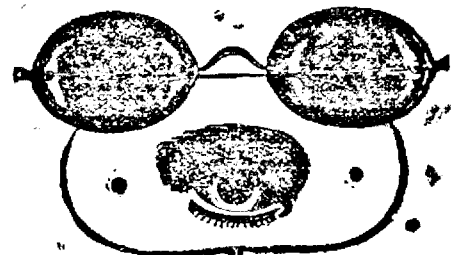

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látyszerész

Arad Andrássy-tér és Weltzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan! Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan raktáron 757

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárban

Mikalának.

Telefon 5—15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. em.

Legújabb angol öltöny szövetek, ugyszintén felöltő szövetek megérkeztek, amelyek legolcsóbban beszerezhetők akizárólagos posztógyári raktárban **Leichner és Fleischer** Arad, Szabadság-tér 17. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

Ismerettség híján

Északvárosra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kocsisra,
vincsellőre,
kertészre.

kocsisra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbeadni kíván

szobákat,
házat,
vadászterb-
letet,

kocsit,
lovat,
házaszobát,
talkot,

AKI

eladni kíván

ruzsát,
szegort,
bor,
gyümölcsöt,
sábot,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

üzletekkel vétel vagy bérbevitel esél-
jéből keresi:

AKI

vannal állást betöltendő kíván: legbiz-
sabbban ér csélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetései

rovatait használja.

Egyéves önkéntes uraknak

csinosan butorozott szoba külön
bejárattal, közel a várhoz kiadó.
Cím a kiadóhivatalban. 3186

Kakzók

és izr. imakönyvek nagy választéka.
Irodai kellékek dus készlete. Ker-
pel Izsó könyvkereskedése Aradon.
Ugyanott egy nagy Meidingi kály-
ha eladó. 292

Pörkölt szalonna,

légszárított, kapható Rauchbauer
Nándornál Ujszentannán 130 ko-
ronáért métermázsánként. 3111

Egy jó forgalmu,

régen fenálló vendéglő a város
közepén más vállalat, miatt eladó.
Cím a kiadó hivatalban. 3101

Eladó

Pécskán egy régóta fennálló, ki-
váló forgalmu fűszer és korcsma-
üzlet korlátlan italméressel, lakó-
házzal és megfelelő mellékhelyi-
ségekkel. Pízetési feltételek ked-
vezőek. A vételhez 4-5000 forint
készpénz szükséges. Cím a kiadó-
hivatalban 3153

Kransz Paulin, Szinkázépület

elfogad előfizetést folyóiratok- és
divatlapokra. Francia blousealbum
K. 1-20-tól. Kölcsonkönyvtár ma-
gyar, német, francia és angol
nyelvben havonként K. 1-től vagy
kötetenként 8 fillér. 996

Egy fiatal ember

Uraságnál belső szolgál, esetleg
más állást keres azonnali belé-
pésre. Tisch Alfréd, Weitzer J.-u.
17. szám. 3177

Eladó

a galsai hegyen, felszereléssel, egy
két holdas szálló. Adelmann Fe-
renc Ujszentanna. 3176

English lady,

desires to give lessons quick teacher
Add. S. M. Batthyányi-u 11. 3179

*Sok pénzt
kereshetnek ügyes üz-
letszerzők. Bővebbet a
kiadóban.*

Őszi blouse album,

a legújabb eredeti szabásmun-
kákkal, dus tartalommal 1-50 fill-
lérérthapható Ingusz I. és fia könyv-
kereskedésében Arad, Weitzer Já-
nos-utca. 201

Egy teljesen új pianino

jutányos áron eladó Neuman An-
tal zongorakészítőnél, József főher-
ceg-ut 6. szám. 2950

ARAD

556—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírré teszi, hogy
a temesvári kir. törvényszéknek
1908. évi 20205 számú végzése kö-
vetkeztében Dr. Kohn Rezső ügy-
véd által képviselt csákovai gazda-
sági és ipari hitelszövetkezet ja-
vára, M.-Pécskai Templom-tér 164.
sz. lakos ellen 730 kor. jár. ere-
jéig 1908. évi szeptember hó 7-én
foganatosított kielégítési végrehaj-
tás útján le- és felülfoglalt és 603
koronára becsült következő in-
góságok, u. m.: könyvek és egyéb
ingók nyilvános árverésen eladat-
nak.

Mely árverésnek a pécskai kir.
járásbíróság 1908. évi V. 300/2.
sz. végzése folytán 730 korona
tőkekövetelés, ennek 1908. évi
július hó 1-ső napjától járó 6%

kamatai, 1/2% váltódíj és eddig
összesen 100 kor. 81 fillérben bírói-
lag már megállapított, költségek
erejéig, M.-Pécskán, végrehajtást
szervezett lakásán leendő meg-
tartására 1908. évi október hó
7-ik napjának d. e. 9 órája határ-
időül kitézetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t.-c.
107. és 108. §§-ai értelmében kész-
pénz fizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek, szükség esetén becsáron
alul is, el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglalták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. ér-
telmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Pécskán, 1908. évi szept-
ember hó 25. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

3183

A hölgyek tudják legjobban, mily
fontos a szép üde arc,
mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy
feladat, nem elegendő, hogy valaki
csinos, fess, megnyerő külsejű és
kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen
nagy gondot fordítanak az arcür
ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül... 6-szori használat után eltávolít kiütéseket,
pattanásokat, szepicákat, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás
arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem
bizonyítja lényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben
rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schön-
heits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat
igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bár-
mily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem
késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készíté:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona.

281

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

3130

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték
stb. címeken a feleknek felesleges többköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzalog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyáranak festőkével.